

Taxa postala
 Pótló a száma
 No. 224713/929.

1 LEU POSTA

10. Telefon: 8-61.
 Havonta 110, negy-... 320, fél-
 évre 600, egészévre 1200 lej.
 Földre: Havonta 2, negy
 félfévre 12, egészévre 20 d
 detések díjszabás szerint.
KELET az erdélyi és bán-
 dóság egyetlen politikai napilapja.
 Cikkeink utánnomását csak a for-
 rás megjelölésével engedjük meg.

Disztrér 2. I. e.

KELET

DI Ramasetter Róbert

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

Bérmunkát
 levelet nem
 fogadunk el.

Kéziratok
 megőrzését és visszakiadását nem
 vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
 Ernő. Felelős szerkesztő: János
 Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Háb-
 szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Csütörtök, 1936. augusztus 27.

5696. EV. ELUL 9. XIX. EVF. 200. SZAM

A „zsidó” Central-Verein

„Central-Verein deutscher Staatsbürger jüdischen Glaubens” — volt a neve annak a szervezetnek, mely hosszú évtizedeken át legkövetkezősebb hordozója volt a zsidó asszimilációnak Németországban.

Volt.
 Mert már nem az.
 A „Central-Verein” közgyűlést tartott a napokban és azon számos határozatot hozott. Többek között új elnököt is választott. És az elnök érdekelt programot is adott a „mai idők” szellemének megfelelően.

De minden programadásnál és ragyogó szónoklatnál többet mond a közgyűlési határozatok első mondata, mely egyszerű rövidséggel jelenti, hogy a szervezet megváltoztatta eddigi nevét és ezáltal a „Jüdischer Central-Verein” egyszerű nevét fogja viselni. Mit számít a mai viharos időkben egy ilyen megváltoztatás! Jelentéktelen dolog ez az egymást kergető, világot rengető események mellett.

De aki e szédületes rohanásban vissza tud pillantani a múltba, kénytelen megállni ennél a jelentéktelennek látszó tolvonásnál, mely három szót húzott ki egy szervezet címéből. A berlini közgyűlés ugyanis csöndes temetés volt. Egy korszakot temettek Berlinben, mely korszak legfényesebb lapja volt az európai zsidók történetének.

A zsidó emancipáció korszakát temették Berlinben. Mert ez a három kihuzott szó: „deutsche Staatsbürger” és „Glaubens” egy egész generáció hite, reménye, célja és akaratát volt. A „deutscher Staatsbürger” — volt a „jüdischer Glaubens”. A német honpolgárság — volt a zsidó hit.

Mert azok, akik cégtáblájukon zsidó voltak a vallásba tömörítették, magát a vallást is igyekeztek minimumra csökkenteni. S mi lett velük? Életük nagy tragédiája — hogy újra: zsidók lettek. Egész zsidók. Csak zsidók — és semmi más.

Oda jutottak, ahol a nagyapák voltak. A góttó küszöbéhez, melynek emlékét is lerázták.

De mi tudjuk, hogy a góttóban nemcsak sötétség, nemcsak szegénység és elnyomottság volt. Volt valami más is: saját életüket élték benne a zsidók.

„Külső rabság és belső szabadság volt ez.”
 Mig a „Central-Verein” emancipált zsidósága: „külső szabadság mellett belső szolgátság” — ahogy Achad Haam nevezte.

A Harmadik Birodalom kényszergetője elrabolta a zsidóktól a „külső szabadságot.” De a sorstragédia visszaadta a „belső szabadságot.”

Csak ezzel a szabadsággal vihatja ki a zsidóság igazi, „külső” szabadságát: a tényleges emancipációt az emberek és a népek között.

A kormány is felfigyelt

Bármilyen különösen is hangozzék, a liberális kormány felfigyelt a jobboldali anarchiára.

A „Viitorul”, a kormány hivatalos lapja mai számában a simai incidenssel és a galeai merénnyel kapcsolatosan elítélő szavakat is talál, az erőszak, a fenyegetések és a gyilkosság politikája ellen.

A mód azonban, ahogyan a kormánylap az ország alakulását észrevette, meglehetősen lehangelő, cikkének konklúziója pedig kissé neveléses.

A Viitorul például elítéli a jobboldali katonai alakulatokat, de ugyanakkor a sorok között siet megbélyegezni a nemzeti parasztpárt gárdáit is.

A dolog azonban nem ilyen egyszerű. Duca meggyilkolása után megszigorították a Marzescu-törvényt, amely amugyis eltiltotta az egyenruhás különítmények szervezését.

A liberális kormány mégis eltűrte három teljes esztendőn keresztül, hogy különböző színű ingekben, de a horogkereszt jegyében terrorcsapatok alakuljanak, szervezkejenek, defiláljanak és terrorizáljanak. A „Viitorul” szerint a kormány ezeket mindig eltiltette. Miért nem jutott azonban észébe, hogy a törvényt alkalmazza ezekkel az alakulatokkal szemben, amelyek az ország rendjére és a kormányzati forma megváltoztatására törekednek és ezért a nemzeti parasztpárt gárdái ellen, amelyeket az önvédelem elemi szükséglete teremtett meg és az a szo-

Irun és San Sebastian birtokáért megindult a spanyol polgárháboru legnagyobb-méretü ütközete

Borzalmas öldöklés közben folyik a harc a zendülők és a kormánycsapatok között. Eilentes jelentések Cordova és Malaga helyzetéről. A „Camerun” rengeteg hadianyagot tett partra Lisszabonban

A spanyolországi polgárháboru frontjain kiújult óriási harcok mellett némileg elhalványul ama diplomáciai tevékenység érdekessége, amely a francia benemavatozási javaslattal van kapcsolatban. Jelentettük, hogy tegnap Szovjetorszag is bejelentette a francia semlegeségi jegyzékhez való csatlakozását. A benemavatozási javaslattal kapcsolatban jelenleg Angliában folynak beható tárgyalások. Az angol nemzeti munkabizottság többsége tegnap úgy döntött, hogy politikailag támogatni fogja a kormány benemavatozási indítványát. A Havas londoni jelentése szerint Londonban három lehetőséget vetnek fel a Spanyolországba való fegyver kiviteli tilalom kérdésének megoldására. Elsősorban egyidejü határozat hozatala volna szükséges, amit az egyes külügyminisztériumok megbízottainak értekezletén hoznának. Másodsorban egy nemzetközi szerv alakítása volna szükséges, amely hivatva lenne a tilalom alkalmazását ellenőrizni, mint ahogyan azt Olaszország kéri. Végül és harmadsorban az egyik európai fővárosban a nagykövetekek állandó értekezletének létrehozása volna szükséges a benemavatozási intézkedések ellenőrzésére. Ujabb londoni jelentés szerint az ir kormány ma jegyzéket kézbesített a dublini francia nagykövetekek, amelyben elvi csatlakozását jelenti be a spanyol ügyekbe való benemavato-

zási javaslatához.
 A nemzetközi helyzet, illetőleg a spanyol polgárháboruval kapcsolatos események komplikálásához nagyban hozzájárul a Reuter távirati iroda ama szenzációs jelentése, mely szerint a Times mai számában lisszaboni távirat alapján azt közli, hogy

q Kamerun nevü német gőzös, amelyet a napokban egy spanyol hadihajó feltartóztatott, s amely miatt Berlin éleshangu jegyzékét intézett a madridi kormányhoz: tegnap Lisszabonban nyolcszáz tonna hadianyagot, köztük könnyü tankokat, bombákat és gránátokat rakodott ki.

Ez azt bizonyítja, hogy a Kamerun feltartóztatása mégis jogos volt és hogy Németország igéreteiben ebben a vonatkozásban sem lehet megbizni. Egyidejü londoni jelentés szerint a Wisborg nevü svéd gőzös ma szintén fegyvereket tett partra Lisszabonban.

A Reuter gibraltári jelentése szerint a Cypress nevü angol hadihajó Gibraltár közelében feltartóztatott két kisebb spanyol gőzöst, amelyeket csempészettel gyanúsított. A Cypress parancsnoka azonban meggyőződött arról, hogy a spanyol hajók nem szállítanak fegyvert, vagy hadianyagot és azonnal utjukra engedte azokat.

Megindult a véres és elkeseredett ütközet Irun és San Sebastian birtokáért

A ma beérkezett harcéri eseményekről szóló tudósítások központjában az a borzalmas és öldöklő harc áll, mely a zendülők és a kormánycsapatok között Irun és San Sebastian birtokáért megindult. Az offenzíva szerdára virradó hajnalban kezdődött és a koradélutáni órákban még teljes erővel folyt. Hajnalban a zendülők a La Pena hegy irányából három utról indították el a támadást. A francia-spanyol határt azonnal lezárták. A harcok sűrű ködben kezdődtek meg.

A zendülők élén marokkói légiónáriusok haladnak, tankjaik és tüzrészegük által támogatva.

A zendülők egy másik támadása szerda déli órákban vette kezdetét. Guadelupa erődje állandóan bombázza a zendülőket, messzehordó ágyuival. Egy zendülő repülő-

gép hatvan bombát dobott le az iruni kormánycsapatokra, de a köd miatt a bombák nem találtak. A déli órákban érkezett jelentés szerint a kormánycsapatok derültáron itéltek meg helyzetüket és ádázan ellenállanak. A san marcosi és san martiali erődök kormánytüzérsége állandóan bombázza a zendülők állásait, ahová tegnap hétszáz újabb katona érkezett Marokkóból. Londoni jelentés szerint San Sebastian körzetében is erősítéseket kaptak a zendülők. A városban ennek ellenére teljes nyugalom van, csak a város ellátása ütközik nehézségekbe.

A Havas távirati iroda egyik tudósítója, mint azt Hendayéból jelentik, személyesen vesz részt a zendülők által ma Irun és San Sebastian ellen indított támadás (Folytatása a 8. oldalon)

moru tény, hogy a kormány ugyszólván kiszolgáltatta a demokratikus pártokat a jobboldali kényekedvények?

Sajnos, az sem igaz, hogy a hatóságok mindenütt és minden alkalommal megtették volna kötelességüket, úgy, ahogyan ezt a Viitorul írja. „Senkit sem kíméltek, senkit sem fedeztek” — állítja a kormány szócsöve oly csodálatos naivitással, mintha valóban fogalma sem volna arról, ami három esztendő óta az országban történik.

A legérdekesebb azonban a cikk befejezése: „Az ellenségtől körülvevett Romániának a zavaros nemzetközi helyzetben belső nyugalomra van szüksége. A kormánynak, amely ezt a rendet biztosítja, szüksége van az összes komoly pártok támogatására...”
 A „komoly” pártok támogatására?

Dehát melyek volnának a „komoly” pártok?

Azok a jobboldali alakulatok, amelyekkel a kormány eddig cimborált, amelyeket a kormány tudatosan felduzzasztott és támogatott, hogy sakkban tartsa velük politikai riválisát, a nemzeti parasztpártot? Amelyeknek szervezkedését és terrorisztikus kilengéseit elnéző jóindulattal tűrte ugyanczen alant politikai számításból? Vagy pedig azok a pártok, amelyek számára a kormány segítségével folytatott propaganda lehetetlen atmoszférát teremtett az országban?

Ezeknek a támogatását kéri most Tatarescenék — a jobboldal ellen?
 A kérdés nagyon is groteszk, a helyzet azonban, amelyre most a kormány ráeszmél, nagyon is tragikus.

„A világ legfurfangosabb plagiátora”: a 80 éves Shaw

Született 1856-ban. Kortársai közül már sokan halhatatlanok. Ő ebben is tulrett rajtuk, ő még mindig „csak” a halhatatlanságán dolgozik. Ugy dolgozik — mondotta egyszer önmagáról — ahogy az apja ivott: neurotikusan.

Hogy mennyire nem gondolja komolyan felcsereálni londoni lakását a halhatatlanok csarnokával, mi sem bizonyítja talán jobban, mint az életrejekok iránt érzett ellen-szerve. Még tul korainak tartja, hogy az életéről írjanak. Különben is számára minden életrejk hazugság. Előre megfontolt hazugság. Hazugság a szó legszorosabb értelmében. „Senki sem elég jó, vagy rossz ahhoz — mondja Shaw — hogy még életében elmondja akár önmagáról, akár másról a tiszta igazat.” Kivételt csak egy emberrel tett. Frank Harisszal, a kitünő publicistával, Oskar Wilde életirójával. Mig élt, elkeseredett levélcsatákat vivott vele, hogy meghiúsítsa szándékában: Shaw életrejkja megírásában. Amikor meghalt, ő volt az, aki kiadta hátrahagyott kéziratait. Mert megirta az igazat. Mert megirt róla mindent, amit igaznak tartott. Egyszerűen, kiméletlenül, szellemesen.

Például:
 Shaw, saját bevallása szerint, 29 éves korában szegte meg először a tizparancsolat 9. parancsát. A dolog nyitja az agg (?) Shaw szerint abban van, hogy „zsebpénz nélkül nem lehet szoknyára vadászni”. Márpedig pénze akkoriban tényleg édeskeves volt. Harris szerint a hiba azonban másutt volt. „Ha Shaw — mondja — kevésbé lehetetlenül öltözködik, bizonyára akadott volna az ő horgára is halacska. Shaw nem volt nőrabló — ismeri el a biográfus — nem is hozott soha hirbe leányt, de még csak a világ legösibb foglalkozásával sem tartott fenn üzleti összekötést.”

Vagy:
 „Shaw sohasem mond ellen. Ő a világ legfurfangosabb plagiátora, a világ legügyesebb irodalmi zsebmetszője. Legyen kihívó vagy akár ellenséges az álláspontja valakinek, ő nyomban kisajátítja azt, megvilágítja, kitatarozza és olyan megnyerő formában nyújtja vissza neked, hogy mig csodálkozva bámulod szelleme termékenységét eszedbe sem jut, hogy tulajdonképpen ebben a pillanatban lopott meg téged az ötlettel.”

Igazi shawi gesztus volt, amikor maga sietett publikálni indiszkrét barátja leleplezéseit hirhede szerénytelenségéről.

„Shaw meggyőződése — írja Harris — hogy a „Vissza Mathuzsálemhez” és a „Heartbreak ház” címü művei messze tulszárnyalják Shakespeare legjobb drámáit is — megingathatatlan. Annál kedvesebb azonban a vállveregető véleménye, hogy „Macbeth” és „Lear” a maguk nemében felülmulhatatlanok. Egy szép napon — ígérte egyszer Shaw — ha időm megengedi átirom majd Hamletet, hogy megmutassam az igazi értelmét.”

Igy és ilyen hangnemen írja, rajzolja, festi, vési F. Harris kiméletlen, meg nem alkuvó, szellemes mondatokban C. B. Shaw első nagy irodalmi portréját. Sok apró intimitás, szigorú bírálat és igazságosság-ra törekvő ítélet hegyén-hátán hemzseg a könyvben és mindennek Shaw tapsol a legtöbbet.

„Shaw első irodalmi alkotása egy imádság volt. Soha sem vette igénybe a gyárfilag előállított könyörgéseket... Shaw so-

ha semmit sem kért az Istentől, ő mindig alkotott a számára; így színészkedett már gyermekkorában... Egyetlen dolog tudta csak rá venni a gyermek Shawt, hogy utilitáris oldalról fogja fel az imádságot: a vihar... Alig érte meg a kis gyermek Shaw a tíz évét, amikor az öreg Shaw háztartásában az imádkozás és templomjárás kimentek a divatból. Egész természetesen volt, hogy a gyermek Bernard sem volt hajlandó azzal dokumentálni a függetlenségét, hogy egymaga folytatja azokat."

"Az iskola a számára mindig gyűlölt börtön volt, ahova a véleménye szerint azért küldték a szülei, hogy egy fél napra megszabaduljanak tőle."

Talán csak kevesen tudják, hogy Shaw kitűnő zeneértő és jó műkritikus. „Shaw-nak a zene volt az, ami a kacsának a víz. Mellette, vele nőtt fel. Már mint kis gyermeket gyakran vitték az operába. Még fogalma sem volt arról, hogy mi az opera, de már is egy csomó áriát fűtyölt belőük. Tíz éves korában kívülről dudolta a legeszebb operákat a nyitányuktól az utolsó kadenciáig. A feszítést ugyancsak érdekelte. Tizenkét éves korában már katalógus nélkül felismerte a Dublini képtárban az olasz és flamand mesterek képeit. A Dublini Városi Képtárban ma a hozzá hasonló ifjak megtalálhatják Rodin Shaw szobrát, melyet Shaw ajándékozott a képtárnak."

A nyelvtudományokban azonban — kivéve az angolt — annál tehetségtelebnek bizonyult. A mindenen német alaposággal eljáró Shaw, aki szociológiai tanulmányait épp oly lelkesen végezte, mint az irodalmakat — az idegen idiómákban csak bőséges szótárháználattal tud boldogulni. A legjobban még franciául beszél; olaszul tirthetően olvas, de — alig hinné az ember — ő maga sem hiszi már, hogy valaki a megértés kockázata nélkül a kezébe adhatna egy német levelet."

"Senki sem intézheti el Shawt azzal — mondja Harris — hogy Dickens és később Moliere voltak az egyedüli mintaképei. Ide tartott Mozart is. Tőle tanulta el, hogy mint érheti el egy művészi alkotás az erő, finomság, szépség és komolyság legmagasabb fokát anélkül, hogy nehézkes vagy terhes volna. Ugyancsak nagy hatással volt rá Shelley. De nagy hatással voltak Beethoven és a fiatal Wagner is. Shaw, ha nem is volt feltétlen wagnerista, de mindenesetre az első közé tartozott."

Shawnak a drámaírói karrierje társadalmi filozófiájában rejlik. Találón jellemzte Shawt arról az oldalról Harris, amikor azt írta róla, hogy ő „korunk legkitűnőbb Bazaroff példánya". „Csak hogy Shaw — teszi hozzá H. — erőben és hatásban messze tulszárnyalja orosz őstipusát, mert a fennálló rend hibáit humorral, az istenek kedélyének e fegyverével ostromozza."

Szocialista karrierje párhuzamosan szadit írói tevékenységével. 1879-ben írja meg első regényét, ugyanakkor szorgalmasan látogat egy vita-klubot. Itt is beszél először nyilvánosan. De páratlanul rosszul. Erre elhatározza, hogy kitűnő szónokot nevel magából. Ugy is történt, de addig is, amíg a későbbi munkásság egyik legkiválóbb szónokává nem vált „a nyilvános vitáinak réme volt", amelyeken nap-nap után megjelent, hogy Cicero művészetében gyakorolja magát."

Egy ilyen nyilvános gyűlésen hallotta először Henry Georgeot, a nagy és divatos fiziokratát először beszélni. Shaw ezzel válaszulhoz érkezett. A viktoriánus agnoszticizmus helyett a fiziokraták zászlaja alá szegődik. A szociáldemokraták gyűlésein a föld nacionalizálására esküszik. A szociáldemokraták kinevetik és azt ajánlják neki, hogy olvassa el inkább Marxot. Elolvassa. És marxistává lesz. A szocialista pártba azonban soha sem lépett be. Hogy miért? Szeszélyből! „Amikor arról volt szó — írja önmagáról — hogy belépjek a Federációba én inkább a Fábiánusokhoz választottam. Ebben az elhatározásban nem vezérelt semmiféle programbeli, vagy elvi különbség a két szervezet között, mindössze egy őszintős érzés, hogy a Fábiánusok Társasága lesz az, amely vonzani fogja a magam hajlamai és intellektuális szokású embereket, akik ekkor voltak erőben, az előttünk álló feladatokra."

Harris így írja le Shaw fábiánuságának történetét:

„Shaw már-már azon volt, hogy a Federáció soraiba lépjen, amikor véletlenül kezébe került a fábiánusok egy röpirata ezzel a címmel: „Miért a sok szegény?" Erre részt vesz egy Osnaburgh uccai ösz-szejövetelükön, ahol egy marék hasonszőrű embert talált. Volt itt polgári tisztviselő a felsőbb katonai hatóságoktól, szabad-foglalkozású szakember, üzletember, független jövedelmű külteki idealista és egyetlen egy öregedő, de nagyon nyugodt proletár. A titkári tisztséget egy bórzespekuláns látta el... Shaw itt megtalálta

igazi környezetét. 24 évig maradt a társaság végrehajtóbizottságának tagja...

„Shaw nem tartozott a Fábiánusok Társaságának megalapítói és szervezői közé. Shaw itt is az volt, akinek mindig láttuk: az opportunistát, aki az egyik szemét mindig rajta tartja valamelyik részen és ha sikerül besurrannia rajta, akkor elhítheti az embereket, hogy ő volt az, aki a részt ütötte" — fejezi be nem éppen hízegő véleményét Harris Shawról.

Az ideológiai vajadás és pálfordulás évei alatt — 1879-től 1883-ig — Shaw öt hosszabb lélekzetű történetet írt, amelyek mind tele voltak életrajzi adatokkal, de amelyekre hiába keresett két világrészben Európában és Amerikában kiadó. E négy

év alatt Shaw 5 font, 15 silling és 6 pennyt keresett.

Az első sikerek áldásos anyagi eredményei után különös körülmények késztették további drámaírói tevékenységre. „Majdnem minden darabja — írja H. — alkalmi alkotás, melyeket egy-egy erősebb külső kényszer hatása alatt írt. Mindössze három drámája: „Az ember és felsőbbrendű ember", „A Heartbreak ház" és a „Mathuzsálem" ciklus íródott ugyszólván a levegőben, pusztán belső szükségéből.

Harris komolyan felteszi a kérdést: „Vajjon irt-e volna valaha is Shaw drámát, ha nem akadt volna mindig egy megmentendő színház, vagy egy zenész vagy színész, akinek lekötözöttje volt?"

H. R.

A palesztinai kormány és az arab uralkodók újabb békéltető akciója is meghiusult

A kormány enged a terrornak. Szandi-Arábia trónörököse Jeruzsálemben. Shertok és az iraki külügyminiszter tárgyalásai. Szeptember 23-ika után lezárják Palesztina kapuit?

A népszövetségi mandátum-bizottság kemény kritikája a palesztinai kormány fölött

Jeruzsálem, augusztus 26. A palesztinai zavargások frontján némi enyhülés észlelhető, annál bonyolultabb a helyzet a politikai fronton. A jelek arra mutatnak, hogy a jövőnek, melynek eddig a terrorista bandákkal szemben kellett az önmegtartóztatás legkeményebb védelmi harcát vívnia, ezental a politikai veszedelmekkel szemben kell felvennie az előbbinél is talán keményebb küzdelmet. A cionista vezérkarnak és diplomáciának keményebb próbát kell kiállania ezekben a napokban. Mialatt Zürichben tanácskozik a cionista Ações Comités, Jeruzsálemben olyan események történnek, amelyek egyedül állanak a háború utáni Palesztina történelmében. Először történik meg, hogy az arab fejedelemségek uralkodói aktív érdeklődést tanúsítanak a palesztinai arabok politikájára iránt. E pillanatban tisztázatlan még a kérdés, hogy az angolok vonták-e be az arab országok uralkodóit a palesztinai ügyekbe vagy pedig egyoldalú arab intervenció közvetlen következménye ez. Ha eddig London és Jeruzsálem volt a cionista politika és diplomácia útja és centruma, úgy ezental elkerülhetetlen és szükségszerű, hogy kiterjedjen a Közel-Kelet azon országaira is, amelyek akár gazdasági vagy politikai vonatkozásba hozhatók Palesztinával.

A fő kormányzó tárgyalásai

Az Uj Kelet már tegnapi számában jelentette, hogy Jeruzsálemben járt Nuri Pasha Essaid iraki külügyminiszter és Ibrahim Pasha Hashem transzjordániai miniszterelnök. A Zsidó Távirati Iroda értesítése szerint Sir Arthur Wauchope palesztinai fő kormányzó tanácskozására hívta meg az iraki külügyminisztert, a transzjordániai miniszterelnököt, továbbá Priece-t, a transzjordániai légiflotta parancsnokát, John Hathorn Hall-t, a palesztinai kormány főtitkárát, Trusted palesztinai főállamügyészt, Ruchi Abdul Hadit, a kormánytitkárság arab tagját és Tweedy sajtófőnököt.

Hír szerint a fő kormányzó ezen az értekezleten megoldást keresett a palesztinai kérdések számára. A tanácskozásnak rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítanak és általános a vélemény, hogy a fő kormányzó az iraki és transzjordániai kormány közvetítésével próbálja elsimitani a jelenlegi konfliktust.

Shertok az iraki külügyminiszternél

Egyidejű jelentés szerint Nuri Pasha iraki külügyminiszter magához kérte Mose Shertokot, a Jewish Agency politikai osztályának vezetőjét. Shertok eleget tett a meghívásnak és több óráig tanácskozást folytatott az iraki külügyminiszterrel, aki előtt behatóan ismertette a palesztinai helyzetet.

Hogy milyen érdeklődéssel kísérik az arab uralkodók a palesztinai eseményeket, erre legjellemzőbb az a legújabb jelentés, mely arról szól, hogy

Fejzal trónörökös, Ibn Szaud szandi-Arábia királyának fia, apja küldetésében Jeruzsálembé érkezett, hogy a palesztinai kormánnyal való tárgyalásokban képviselje őt.

A Zsidó Távirati Iroda mértékadó forrásból szerzett információ alapján tudni véli, hogy

a Jewish Agency ekzekutívje kifogást emel a kormánnyal külföldi arab uralkodóknak a palesztinai mandatárius terület belügyeibe való beavatkozása ellen.

Egyidejűleg az ekzekutív rámutatott arra is, hogy már az a tény, hogy a kormány komo-

lyan foglalkozik ezen uralkodók javaslataival, koncessziót jelent az arabok javára és a palesztinai zsidó érdekeket érintő intézkedések prejudikálását.

Hogy mennyire indokolt a Jewish Agency ezen tiltakozása, azt teljes mértékben igazolja az a jeruzsálemi jelentés, amely szerint

az arab uralkodók közvetítő akciójának első eredményeként huszonöt arab sztrájkvezetőt elbocsátottak a sarafendi fogolytáborból és további 25 sztrájkvezetőt, köztük Auni Bey Abdul Hadi, az Istaklal párt ismert vezére és Hassan Sztiky Dajani sztrájkvezető ígéretet kapott arra, hogy rövidesen elhagyhatják a koncentrációs táborát.

A kormány ezzel a feltűnő engedékenységgel akarta rábírn a legfőbb arab bizottságot azoknak a tárgyalásoknak a folytatására, amelyeket a kormány a terror és a sztrájk befejezése céljából indított meg újabb közvetítő segítségével.

Ez a koncesszió azonban nem használt és a tárgyalások megszakadtak, mert a főmufti párta nem volt hajlandó semmilyen egyezményt kötni mindaddig, amíg a Londonba küldött arab delegáció nem tér vissza Palesztinába.

Küzöbön áll az allija-zárlat?

Varsó, augusztus 26. A lengyelországi központi Palesztina Hivatal átiratot intézett mindazokhoz, akik palesztinai bevándorlási cserifikátok felett rendelkeznek, vagy más bevándorlási lehetőségük van, hogy gyorsítsák meg elutasításukat és lehetőleg a szeptember 7-én Varsóból induló csoporttal induljanak, de semmiesetre se halasszák utjukat szeptember 23-nál tovább, mert a Palesztina Hivatalhoz érkezett jelentések szerint fennáll annak veszélye, hogy e terminus után már nem lesz lehetőség a bevándorlásra.

A mandátum-bizottság a palesztinai kormány politikája ellen

Genf, augusztus 26. Ugyanakkor, amikor Palesztinában komoly veszedelmek fenyegetik a zsidó érdekeket, látott napvilágot Genfben a Népszövetség állandó mandátum-bizottságának jelentése legutóbbi ülészakáról, amelyet a Népszövetség legközelebbi ülése elé terjesztenek.

Mint ismeretes, a legutóbbi ülészakon a palesztinai közigazgatás 1935-ös jelentése szerepelt napirenden, de az ülészak ideje alatt már javában tomboltak a palesztinai zavargások. Ezért a mandátum-bizottság tagjai felvilágosításokat kértek az angol kormány képviselőjétől az áprilisi zavargások okairól is. A kormány képviselője megtagadta ezt arra való hivatkozással, hogy mandátuma csak az 1935 évben történt események tárgyalására szól.

A mandátum-bizottság ezért nem tekint végrelesnek mostani jelentését és annak bevezető soraiban követeli, hogy

az angol kormány a bizottság ösi ülészakáig kiegészítő jelentést tegyen a palesztinai zavargásokról és azoknak okairól, tekintet nélkül arra, hogy addig döntés történik-e a palesztinai kormány jövőbeni politikájára nézve, vagy sem.

Ez a kategórikus kívánsága a mandátum-bizottságnak azt jelenti, hogy Genf nem hajlandó bevágni az angol királyi bizottság palesztinai vizsgálatát, illetőleg annak eredményét és ösi ülészakán ettől függetlenül

ohajt állást foglalni a palesztinai zavargások kérdésében.

A mandátumbizottság jelentésében rámutat arra, hogy a palesztinai jelentés feletti vita során a bizottság tagjai kritika tárgyává tették a közigazgatás módszereit. Így Pierre Orts, a bizottság belga alelnöke, többek között a következőket mondotta:

— Az angol királyi bizottság kinevezése kitűnő intézkedés lehet arra, hogy megvilágítsák a Palesztinában történt eseményeket, de igen lassu eljárásnak látszik. A mandatárius hatalomnak igaza van, amikor a királyi bizottság kinevezése címén vonakodik a szükséges információkat megadni a jelenlegi helyzetre vonatkozólag.

de nem ez a hatalom az egyetlen tényező, amely számbajön és a Népszövetség távolról sem érthet egyet azzal, hogy a királyi bizottság kinevezése címén odázák el ezt a kérdést. A Népszövetségnek semmi köze nincs a királyi bizottsághoz.

Pierre Orts ezután kijelenti: Megengedhetetlen dolog, hogy a Népszövetség, melynek örökönnie kell a neve alatt kormányzott területek sorsa felett, lapjelentésekből szerezzen be információkat komoly eseményekről, amelyek mandatárius területen történnek. A Népszövetség tekintélyét minden oldalról aláásták már és egyre-másra szegik meg a népszövetségi egyezmény alapján tett ígéreteket. Ez a pillanat alkalmat nyújt annak megerősítésére, hogy a 22. paragrafus nem holt betű, a mandatárius rendszer nem fikció és a mandátumbizottság által gyakorolt felügyelet nem üres formalitás csupán.

A mandátumbizottság jelentésének további során is megállapítja, hogy a bizottság legutóbbi ülészakán kritikát gyakorolt a palesztinai mandatárius hatalom intézkedései és mulasztásai felett. A jelentés behatóan foglalkozik a Jewish Agency memorandumával, amelyben a palesztinai gazdaság külkereskedelmi sérelmeinek orvoslását követeli. A mandátumbizottság ezzel kapcsolatosan felszólítja a mandatárius hatalmat, hogy legközelebbi jelentésében részletes információkat adjon arról a politikáról, amelyet az ország gazdasági érdekeinek védelmében ohajt keresztülvinni. Ami az árubehozatalt illeti, azokból az országokból, amelyek megszűntek a Népszövetség tagjai lenni, a mandátumbizottság elvárja, hogy a mandatárius hatalom legközelebbi jelentésében ugyancsak kimerítő felvilágosításokat nyújtson arról a politikáról, amelyet követni akar a mandatárius ország és a Népszövetség tagállamai érdekeinek megóvására. Ez a megjegyzés elsősorban a japán dumpingra vonatkozik.

Rendkívül fontos a mandátumbizottság jelentésének azon passzusa, amelyben megállapítja, hogy a legális bevándorlási kvóta csökkentése nehezíti meg a harcot az illegális bevándorlás ellen.

Végül a legfőbb palesztinai muzulmán tanács tevékenységéről kért felvilágosításokat a bizottság a kormánnytól. Ez a része a jelentésnek nyilván a főmufti ellen irányul.

A nyolcvanegyedik zsidó halott

Jeruzsálem, augusztus 26. Újabb jelentés szerint a zavargások zsidó áldozatainak száma nyolcvanegyre nőtt. A Kfar Szaba mellett megsebesült zsidó munkások közül Reuben Strausz és Sosana Glasznitzki belehaltak sérüléseikbe.

Bucarest
pok esemé
tottak ki a
gárda halá
Lupu felé
elő a neme
jnski tábo
gyorsította
Annyi kéts
Ktikai eser
nemzeti pa
ni az egy
jobboldali
gearut ért
erőshangu
párt vezet
amti pártt
zik a párt
tős bizalmi
nyezetében
kozat, ame
cióval kap

— A po
dőt Macae
megszerve
csapatokat
letre azom
és meg fo
az ország
gában me
meg fogja
külső vesz
Románia,
hogy ellen
elő az orsz

A nemze
tásának és
küldött tá
mánykörök
Tatarescu,
akart mara
den delutá
meg. A mi
Sinaiaba V
titkár kísé
rizsi román
elnöknél é
tott vele a
mian jelent
ai rendő
elnöknek a
hogyon fo
gető őt fia

Délután
kihallgatás
egy és neg
neata tudn
a kihall
ról volt
ról rész

Ezután a
kérdéseirő
rályt Bad
tájékoztat
Negyed
pályaudva
katársánál

— Egy
melynek s
lémák me
Az újsa
gearu-inci
lyen lépés
Ne s
Mint m
audiencián
Félhétk
szalonkocs
ezután vis
tarescu M
mányzót é
lamtitkárt

Dinu B
tartózkodi
ouval tárg

A nemzeti parasztpárt bűnügyi eljárás megindítását követeli Zelea Codreanu ellen

A miniszterelnök királyi kihallgatásának izgalmas órái. Hogyan reagál a nemzeti parasztpárt a halálos fenyegetésekre

Bucuresti, augusztus 26. Az utóbbi napok eseményei rendkívüli viharokat váltottak ki a román politikai életben. A vasgárda halálos fenyegetése Madgearu és Lupu felé érhető nyugtalanságot idézett elő a nemzeti parasztpártban, mely Rujinski tábornok vezetésével most meggyorsította a parasztgárdák szervezését. Annyi kétségtelen, hogy igen izgalmas politikai események vannak készülöben. A nemzeti parasztpárt erősen kíván fellépni az egyre fenyegetőbb méreteket öltő jobboldali eszmeáramlatok ellen és a Madgearut ért fenyegetés után szokatlanul erőshangú nyilatkozatok hangzanak el a párt vezetői részéről. Macarescu pitreantmi párttagozati elnök, ha nem is tartozik a párt vezetőinek élcsoportjába, jelentős bizalmi szerepet tölt be Mihalache környezetében. Épp ezért érdekes az a nyilatkozat, amelyet a nemzeti parasztpárti akcióval kapcsolatban tett.

600 ezer szervezett harcos

— A pártban — mondotta többek között Macarescu — hatszázezer ember van megszervezve. Ebben a főlegben harci csapatokat szervezünk, hogy minden kísérletre azonnal és fegyelméletlenül válaszoljon és meg fogja teremteni azt a rendet ebben az országban, amelyet senkinek nincs jogában megzavarni. Azt hisszük, mindenki meg fogja érteni, hogy amikor egy ország külső veszedelmek közepette él, mint ma Románia, senkinek nem engedhető meg, hogy ellentéteket és zavargásokat idézzon elő az országban.

A nemzeti parasztpárt erősen magatartásának és a Madgearu által a királyhoz küldött táviratnak tudható be, hogy kormánykörökben is rendkívüli az izgalom. Tatarescu, aki a hónap végéig szabadságon akart maradni, a fővárosba érkezett és kedden délután királyi kihallgatáson jelent meg. A miniszterelnök délbe érkezett meg Sinaia-ba Vlahide miniszterelnökségi államtitkár kíséretében. Egy óraker Cesianu párizsi román követ jelent meg a miniszterelnöknél és hosszabb eszmecsere folytott vele a politikai helyzetéről. Ezután Iulian jelent meg Tatarescunál, majd a sinaiai rendőrfőnök számolt be a miniszterelnöknek a vasárnapi incidensről és arról, hogyan fogták el a Madgearut megfenyegető öt fiatalembert.

Tatarescu beszámol a királynak

Délután négy óraker a miniszterelnök kihallgatásra ment az uralkodóhoz, akinél egy és negyedórán át tartozkodott. A Dimineata tudni véli, hogy

a kihallgatáson a Madgearu-incidensről volt szó. A miniszterelnök az ügyről részletesen beszámolt az uralkodónak.

Ezután a hadsereg felszerelésének fontos kérdéseiről tárgyaltak és Tatarescu a királyt Badulescu legújabb jelentéséről is tájékoztatta.

Negyedhat óraker a miniszterelnök a pályaudvarra ment, ahol a Dimineata munkatársának a következőket mondotta:

— Egyszerű dolgozó kihallgatás volt, melynek során nem kerültek különös problémák megvitatásra.

Az újságíró szóba akarta hozni a Madgearu-incidensét és megkérdezte, hogy milyen lépéseket kíván tenni a kormány?

Ne sürgessen, mert fölösleges.

Mint már mondtam, egyszerű dolgozó audiencián voltam.

Félhétkor Cesianu ismét meglátogatta szalonkoocsijában a miniszterelnököt, aki ezután visszautazott Bucurestibe. Este Tatarescu Mitita Constantinescu bankkormányzót és Victor Badulescu pénzügyi államtitkárt fogadta.

Dimu Bratianu a jobboldal ellen

Dimu Bratianu, aki szintén a fővárosban tartózkodik, Lapedatuval és Victor Slavescuval tárgyalt. A Dimineata szerint a párt-

elnök kifejezte azt az óhaját, hogy fokozza a propagandát a szélsőséges áramlatokkal szemben.

Dimu Bratianu nem utazik Karlsbadba és Németországba, hanem itthon marad. Tegnep este a pártelnök Mamaia-ba utazott.

A demokrata sajtó nagy megdöbbenéssel tárgyalja még ma is a Madgearu ellen intézett fenyegetést. A Zorile a következőképpen ír: „Csak egy megállapítást tehetünk:

az ország egy törvényétől nem félt csoportt kényekedvénnek van kitéve.

Nem tudjuk megválasztani a szavainkat, hogy meghatározzuk a légiónáriusok ideálját, mely megvalósítása céljából más eszközöket, mint a büntetett nem tud választani. Amikor ez a fegyver és ez az eszköz, minden igazolás fölösleges. Semmiféle hatalmaz fel valakit arra, hogy öljön, amint hogy a civilizált, törvények által kormányozott országban senkinek követhet el büntetett büntetlenül és semmiféle parancsnok nem hozhat ítéletet.“

Koncentrált mozgalom, szervezett összekövés

A Dreptatea, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, a fenyegető levél szövegéből megállapítja, hogy nem egyes, a saját fejük után igazodó egyének akciójáról van szó, hanem koncentrált mozgalomról, megszervezett összekövésről, mely pontos rendeletekre dolgozik és ezeknek a rendeleteknek az eredete is ismert. A levélből a vasgárdának az az intenciója is kiderül, hogy a büntett végrehajtása céljából me-

rényletet akar megjátszani a vezére ellen, hogy aztán igazolva legyen a vasgárda merénylete.

A legutóbbi bucuresti gyilkosság alkalmával pontosan megállapították, mind a vádlottak vallomásaiból, mind pedig az ügyvédek beszédeiből, hogy a tg.-muresi határozatot hajtották végre. Madgearu sinaiai villájának udvarán felolvasott rendeletből tisztán látni, hogy ki a rendelet szerzője, ki az, aki előkészíti ezeket a merényleteket. Amikor a légiónáriusok mozgósítási parancsát kiadta és olyan híreket terjesztett, hogy ellene készülnek merényletet követni, a vasgárda főnöke, Corneliu Zelea Codreanu „kapitány” izgalmi állapotot akar előidézni emberei között, hogy ezek végrehajtsák az általa kívánt gyilkosságokat.

Előkészítették az atmoszférát

Ezt az atmoszférát már régebben és más utakon is előkészítették, — állapítja meg a Dreptatea. A lap kellő időben értesítette az ilfovi ügyészséget egy hamisításról, amelyet a parasztgárdák kompromittálására követtek el. A hamisítás úgyve az ilfovi ügyészségen fekszik. Körleveleket hamisítottak a nemzeti parasztpárt főtitkári hivatalának aláírásával, hogy ezzel is nagyobb izgalmat keltsenek a légiónáriusok között a körlevél aláírójá, Virgil Madgearu ellen. Ennek volt az eredménye a „mozgósítási parancs“.

Ezután a lap szavakkal tiltakozik az ellen, hogy a nemzeti parasztpárt bármikor is gyilkossághoz folyamodott volna. A

Az ország összes lakóit gázmaszkokkal szerelik fel

Férfiak és nők egyaránt kiképzést kapnak a „passzív” védekezésből

Bucuresti, augusztus 26. A kormány bucuresti jelentés szerint utasította a hatóságokat arra, hogy gyorsítsák meg az elkövetkező gázháborúval szembeni védekezés előkészítését, nehogy az események felkészületlenül találják az országot. Az iparvállalatok megbízottainak kiképzését most ki akarják terjesztetni az egész lakosságra. Az egészségügyi minisztérium körrendeletet küldött az összes egészségügyi felügyelőségeknek, hogy gázmaszkokat szerezzenek az ország összes lakosai számára, nemre való tekintet nélkül. A gázmaszkok gyártása folyamatban van.

Másrészt a légitámadások elleni nemzeti

hivatal, amely a belügyminisztérium mellett működik, ma délután hat óraker Brasovba bemutatott tart a védekezésről. A szomszédos megyék több prefektusa, primárja, a hatóságok más képviselői, valamint a brasovi cserkészklub résztvevői is meg fognak jelenni a bemutatón. A légitámadást repülőkről fogják intézni, míg a védekezésben a tűzoltók, rendőrség, mentők és cserkészek fognak résztvenni. A közlekedést erre az időre megszakítják, az üzleteket bezárják. Hasonló gyakorlatokat fognak végezni az ország összes városában.

A békebeli német márkák aranyra való beváltását követelik világszerte

Milliók pernek a Német Birodalmi Bank ellen

Róma, augusztus 26. A milánói Tribunale Civile komplikált jogkérdés eldöntésével foglalkozik, amely majdnem valamennyi ország bíróságát foglalkoztatni fogja. Egy Viga nevű Washingtonban lakó olasz állampolgár maga és több társa nevében 285 millió birodalmi márkát követel a Német Birodalmi Banktól. A kereset, amelyet dr. Foa milánói ügyvéd nyújtott be, arra támaszkodik, hogy a háboru előtti német márkabankjegyek aranyra szóló utalványok voltak, amelyeket a bank köteles lett volna a bemutatónak aranyban kifizetni.

Ezzel szemben a Német Birodalmi Bank ügyvédje arra az álláspontra helyezkedik, hogy a háboru kitérésével az azt az intézkedést, hogy a bank a bankjegyeket aranyra váltás be, törvényileg felfüggesztették. Ezzel szemben a felperesek azt állítják, hogy teljes igényük van a megtérítésre, mert a háboru előtti márkabankjegyek külföldi tulajdonosaira nem vonatkozik a

német törvény és nem kötelesek azt a kárt viselni, amely a leértékelésből rájuk származik.

Az európai bíróságok egész sora hozott már olyan ítéleteket, amelyek szerint a külföldi hitelezőkre más jogszabályok érvényesek, mint a belföldiekre. Egyébként is a háboru kitérésével az érvénybe léptetett beváltási tilalmat Németországban már fel is függesztették. A felperesek bizonyítani tudják, hogy a háboru utáni márkabeváltási árfolyam, amely egybillió márka egyenlő egy birodalmi márkával,

csak a német infláció alatt kibocsátott bankjegyekre volt érvényben, mire a háboru előtti márkabankjegyek beváltására igénybe kell venni a Német Birodalmi Bank aranytartalékát.

A pör tárgyalását október 18-ikára halasztották el.

Amszterdamban Van del Grinde professzor Salzman Bruno bankár képviselőjében nyuj-

nemzeti parasztpárt tíz éves ellenzéki harca alatt a parasztságnak sok mártírját áldozta fel. Soha azonban a nemzeti parasztpárt még a gyilkosság eszközehez nem fordult. A parasztgárdákat védő szervezetekként teremtették meg, a jobboldali alakulatok támadásaival szemben.

„November 14-én egy kufár szervezet neveléses fenyegetése miatt betiltották gyűlésünket. A kormány támogatta és segítette a provokációt. Visszavonultunk és nem ripsztoztunk.

Suceavan és Mehedintiben — a kormány bűnös közreműködésével — ugyanaz a kufár szervezet tömegtámadást kísérelt meg pártunk ellen. Védekezünk, de nem támadtunk.

Hónapok óta, a cenzura közreműködésével, amelyet a kormány a jobboldalal való bűnrészesége tart fenn, támogatnak egy mozgalmat, mely ellentünk izgat és ellenünk teremt hangulatot.

Mindezt tudomásul vettük, tudjuk, hogy védekezünk kell, de nem támadtunk meg senkit, holott már nagyon sokszor provokáltak bennünket.

Honnan veszi tehát a bátorságot Codreanu ahhoz, hogy a nemzeti parasztpárti vezetők merényletet akarnak elkövetni ellene?

Azt akarná a kapitány és a kormányon ülő patrónusai, hogy karbatett kezekkel ülünk és naivan nézzük támadásait?”

A lap ezután felsorolja az utóbbi hónapokban elkövetett politikai gyilkosságokat és megállapítja, hogy mindezeket Codreanu és baráti környezete készítette elő. A bizonyítékok vitathatatlanok.

„Állapítják meg tehát a merényletek szervezésének felelősségét. Követeljük tehát az eljárás megindítását Zelea Codreanu ellen, aki „a nyomozási parancs” és a gyilkos merényletek megszervezőnek szerzője.

Felelőssé tesszük a kormány elnökét bármilyen történések és a provokálók és terroristák további támogatásáért.“

SZEZÓN ELŐTT OLCSÓ ÁRAK!

Szőrmezükségletét, alakításait most olcsóbban eszközölheti szalonomban Regele Ferdinand 21 (Farkas Ernő házudvar)

WEISZ TIBOR

tott be keresetet a Német Birodalmi Bank ellen, amelyben

kilencmillió aranymárka megtérítést követel a háboru előtti márkabankjegyekért. Prágában már megalakult a háboru előtti német márkabankjegyek tulajdonosaink egyesülete, amely az ősszel fog számos érdekelt nevében pört indítani. A pört Mandic József dr., a kiváló nemzetközi jogász fogja beadni. A perben előreláthatólag mint szakértő Krcmar dr. egyetemi tanár és Hötzl dr. fognak szerepelni.

Hogy maga a német Birodalmi Bank sem hiszi azt, miszerint a külföldi állampolgárok tulajdonában lévő háboruelőtti bankjegyek beváltásának kérdése már törvényileg szabályozást nyert, igazolja a következő eset:

Egy németországi lakos, akinek háboru előtti márkabankjegyek vannak a birtokában, a német Birodalmi Banknál néhány régi 1000 márkás bankjegyet akart beváltani, mert látni akarta, hogy azokért mennyit kap. A banknál egy 1000 márkás bankjegyet 4 csehkoronát akartak neki kifizetni és midőm ezt keveselte és a bankjegyet visszakérte, a következő bélyegzőt nyomtatták rá: „Külföldön érvénytelen, Német Birodalmi Bank.“

Ezzel a bélyegzővel akarja a bank a bankjegyeknek klüföldre való kivitelét megakadályozni. Ha a Birodalmi Bank meg lenne győződve arról, hogy a háboru előtti külföldön lévő bankjegyek más értékelésnek vannak alávetve, mint a belföldiek, úgy semmi szükség sem lett volna arra, hogy a bemutatott 1000 márkás bankjegyet lebélyegezze.

SPORT

A nagy formában lévő Venus Clujon játsza első bajnoki meccset

Venus—Victoria

Cluj, augusztus 26. A ma ideérkező összes fővárosi lapok a Ripensia 7:1-es veresége után újabb cikkeiben méltatják a Venus vasárnapi ragyogó győzelmét, mely szép játék után fektette kétvállra az osztrák bajnokcsapatot, az Admirát. Kivétel nélkül megállapíthatjuk, hogy a Venus formájának tetőpontján áll.

A Venus Clujon játsza első őszi bajnoki mérkőzését a Victoriával. Az egyik bucaresti lap biztosra veszi, hogy a Venus ezévből megnyeri a Nemzeti Bajnokságot és azzal fejezi be cikkét, hogy „reszkerss Victoria, mert jön a Venus”.

A cluji csapat nagyon készül a vasárnapi mérkőzésre, amely a szezon egyik legizgalmasabb mérkőzésének ígérkezik. A legyengült csapat nem lehet komoly ellenfele a kitűnő fővárosi együttesnek, de nagy erőbedobással szép eredményt érhet el.

A VASARNAPI SPORTPROGRAM

A vasárnapi teljes fordulón még a következő mérkőzéseket játsszák:

A-liga:

Bucuresti: Unirea Tricolor—Chinezul-ILSA, bíró P. Kroner, Juventus—Gloria, bíró dr. Russu Cluj.

Arad: AMEFA—CFR, bíró C. Raduescu. Timisoara: Ripensia—Universitatea, bíró Péffy Arad.

Oradea: CAO—Crisana, bíró Oravetz Arad.

B-liga:

Keleti (I csoport). Cernaui: Jahn—Textila, bíró Ghermanescu.

Bucuresti: Sportul Studentesc—Duig, bíró Ionescu Tope.

Brasov: ACFR—Tricolor, bíró M. Augustin.

Galați: DVA—Dragos Voda, bíró G. Busa. Chisinau: Sporting—Makkabi, bíró Irimescu.

Constanța: Victoria—Franco Romana, bíró J. Petrescu.

Nyugati (II csoport). Craiova: Craiovan—Stăruința, bíró Ucenic.

Baia-Mare: Jiul—Phoenix, bíró Muresan Anton.

Simeria: CFR—ILSA, bíró Macian, Arad. Targu-Mures: Mures—Rovine Grivița, bíró Hehn, Arad.

Sibiu: Soimii—Vulturii, bíró Barzan Ion. Carei: Victoria—Olimpia, bíró dr. Morar.

Itt említjük meg, hogy a vasárnapi kitűzött Ripensia—Universitatea mérkőzés megtartása nem valószínű, mert az egyetemi csapat északi turájáról csak a jövő héten fog visszatérni.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, augusztus 27.

Bucuresti. 6: Katonazene. 8.30: Rádiózenekar. 9.30: Hírek. 9.45: Marcu zenekar.

Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemek.

11: Hírek. 2.30: Hanglemek. 8: Szalonzene. Droitwich. 7.30: Szórakoztató zene. 8.15: Könnyű zene.

Bécs. 8.25: Katonazene. 11.10: Bécsi kamarazene.

Toulouse. 9.40: Táncczene. 10.10: Katonaindulók. 12: Argentin zene.

Varsó. 5: Filharmónikusok. 8.30: Könnyű zene.

Oslo. 9.05: Szórakoztató műsor.

Stockholm. 8.30: Xilofonhármas heggedzőlély. 11.05: Szórakoztató zene.

אתרוגים לודנים והדסים

Liefert billigst, in Engro & Detail

Josef Ráth

Strada Dorobanților 27

SIGHET Maramures

פאן ראש השנה אן האבע איין לאגער אין אראדעא מארע

MINDEN REGGEL

Reggön felkelés után, szenteljen 10 percet tornázásra. Ne felejtse el, hogy a gyakorlatok előtt és után, egy masszírozás

NIVEA KRÉMMEL

nélkülözhetetlen, hogy teste egészséges, erős és rugalmas legyen. A szabvány masszírozóhoz szükség van a „Nivea Testpoléiskola” fűzetben található 15 lei bekiadás ellenében, az összes gyógyszertárban, drogériákban és illatszerboltokban vagy a Beiersdorf & Co. S. A. R. cégnél Brasov, Str. Iuliu Maniu 39 sz. kapható. Nivea-Krém: doboz 17 lei-től, tubus 32 lei-től.



KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

Banati levél

Timisoara, augusztus 26. (Az Uj Kelet tud.) Az új gabona- és gyümölcsstermessel egyidejűleg megindult élénkebb gazdasági vérkeringés, most már a nagyüzemekben és a kereskedelmi vállalatokban kívül, a kisebb cégeknek is kezd láthatóan éreztetni hatását. Természetesen itt a detailkereskedelm és a kézműipar esetében a forgalom s általában az üzletmenet aránylagosan sem érte még el a kívánt mértéket. Kétségtelen azonban, hogy a helyzet ezen a téren is feljavult.

Az aradi bankoknak sok — a banatiaknak elég pénzük van

Legutóbb éppen e rovat keretén belül megemlékeztünk arról, hogy banati viszonylatokban pillanatnyilag a felgyülemlett tőkék érezhetően megfogyatkoztak a már hetek óta tartó nagyobbarányu gabonaexportüzletek következtében. A tőke megfogyatkozása, természetesen, semmilyen esetben nem érte el azt a csökkentett színvonalat, hogy ezáltal komolyabb komplikációk állottak volna be a pénzpiacra. A banati bankok — mondotta egyik ismertebb pénzügyes — már a gabonakampány elején felkészültek a számbajöhető üzleti lehetőségekre s ezért minden átmeneti és rövidlejáratu kereskedelmi üzlet — a gabonakampány mellől — nehézségek nélkül lebonyolíthatóak, mintahogy most is lebonyolíthatóak. Vagyis: — hangzott a szakértői megállapítás — a banati piacon elég pénz van az összes adódó üzletek finanszírozására.

Egészen más a helyzet Aradon. Itt a bankok felhalmozott tőkéiről, helyesebben: túlzott pénzösszegekről adnak hírt. Ez, ugyánlástik, részben a kisebbmértvű gabonaüzletnek és részben, magától értetődik, a lecsökkentett kereskedelmi tranzakcióknak tudható be. Bár melyik momentum is fennáll az adott esetben, kedvezőtlen tényként könyvelik itt el, hogy a tőke gyümölcstelenül hever. Mindenesetre ezen a helyen kell még megemlítenünk azt is, hogy aradi viszonylatokban sem történtek súlyosabb megszorítások a pénz elhelyezése tekintetében, mint másutt.

Változatlan a helyzet a gabonafronton

Árszílárduló tendencia szempontjából változatlan a helyzet a gabonapiacra, illetőleg e hét elején minőségként újabb 5-5 pontos morzsolódást könyvelhetünk el. Ez az újabb csökkenés, ha mingyárt kis áreltolódásról is van szó, érthető idegességet váltott ki a piacon a vevők és az eladók körében egyaránt. Természetesen az adott körülmények közepette igen nehéz feladat jöslatokba bocsátkozni a további áralakulásokra vonatkozóan.

Az esetleges új áralakulásokkal kapcsolatosan az utóbbi napokban két vélemény is alakult ki. Az egyik szerint: — ez a pesszimista — a román buzaexport után már komolyabb nehézségekbe fog ütközni. Tulcsokat várunk a gabona elhelyezésével. Az évtizedes tapasztalat ellenére ezuttal is figyelmen kívül hagytuk: — az áru iránti érdeklődést elősegíteni kell és semmi áron sem szabad mesterségesen megakadályozni. Vagyis: a Banca Nationala különös rendelkezései a devizának előre való beszolgáltatására, a különböző kormányintézkedések, melyek állandóan változtatták és változtatják a kiviteli jutalmakat, az oktalanul beigért, de érthetően be nem váltott gabonaexport-tilalmak, a tőke fluktuációja abban a vonatkozásban: hol volt elegendő pénz a felhajtó buza finanszírozására, hol meg kifogytak a tőkekészletek — mindenre voltak alkalmasak csak éppen arra nem, hogy a buza árát megfelelő és kívánt mértékben stabilizálják. A helyzeti adottságokkal — az elmondottak alapján — számolnunk kell és mert ezek esepet sem kedveznek, inkább további

lassu ármorzsolódással, mint emelkedéssel kell szükség szerint kalkulálnunk.

A másik felfogás szerint — ez az optimista — semmi ok sincsen a kétségbeesésre. Valóban: történtek súlyos hibák az export körül, de szerencsére a nemzetközi gabonaadottságok olyanok, hogy a román buzaexport kiheverheti az eddigi mulasztásokat s ennek következtében átmeneti ármorzsolódás után számolni lehet újabb emelkedéssel. Mindenesetre itt is kihangsúlyozzák, hogy a hivatalos köröknek a jövőben több megértést kell tanúsítaniuk az exporttal kapcsolatban. Ez az optimista felfogás a mostani árcsökkenést különben még azzal is indokolja, hogy ezidő szerint azokon a piacokon, melyeken ezideig kizárólag a román áru dominált, megjelent kisebb-nagyobb mértékben a magyar, a jugoszláv és újabban az orosz buza is. De figyelembe véve az általános nemzetközi terméseredményeket és végül a román buza szinte verhetetlen minőségét, minden remény megvan arra nézve, hogy a román gabona újból visszahódítja pozícióját. És így, ezután a buza árának újból emelkedésével lehet és kell számolni.

Mind a két felfogás indokolt és reális alapon mozog. Csak éppen igen nehéz volna azt eldönteni, melyik jár ezidő szerint közelebb az igazsághoz, még helyesebben: melyik jóslat fog bevalni.

Gabonapiac: A constanțai és a galați exportkereskedelm áruvásárlásának váratlan beszüntetése újból az árkereslet felé fokozta a kínálatot. Itt a Banatban a kormány lépett újból közbe intervenció vásárlásaival. Ez a körülmény a nagyobbarányu ármorzsolódásnak elejét vette. Az árak egyébként a következők: 78-as buza 395, illetőleg 80-as 400, továbbá: tengeri 260, takarmányárpa 280, sörárpa 310 lej mázánként.

Lisztpiac: A lisztpiacra nagyobbarányu üzletek leköltésére van kilátás. Így érthető érdeklődést váltott ki országsszerte az a készülő tranzakció, mely ez esetben 50 millió lej értékű liszttermékek Egyiptomba való szállítását kívánja biztosítani. Ebben az ügyben két vidéki nagymalom érdekelt s a legfontosabb az: amennyiben ez az első próbaszállítás bevalik, további nagy üzletekre lehet számítani. Az árak itten a következők: nullás liszt kismalmi 790, azes 660-670, 6-os 600-610, illetőleg korpá 290-295 lej mázánként zsákkal együtt.

Árnelkedés várható a nyers- és a készbőraru piacon.

A belföldi, de különösen a regéti bórgyarak élénk vásárlásokat eszközölnek a nyersbőraru piacon. A belföldi vásárlókkal egyidejűleg több külföldi megkeresés érkezett, ami ilyenformán érthetően megszállította a nyersbőrököt az egész vonalon. Újabban, természetesen az ardeali és a banati bórösök belekapcsolódását is várni lehet a vásárlásokba. A helyzet ezidő szerint az, hogy a legtöbb nagy gyár még nem igen látta el magát a kívánt nyersanyag készlettel.

Egyetlen aggasztó momentum az, hogy a mostani szárazság miatt szakkörökben attól tartanak, hogy az állatállományban — a takarmány hiánya folytán — kényszervágások lesznek s ez a mostani ártendenciát hátrányosan befolyásolhatja. Ez azonban csak hipotézis, amivel reálisan még ezideig nem kell számolni.

A készbőr piacon — különösen a keményárúnál — hozzávetőlegesen 6-7 százalékos emelkedést könyvelnek el az illetékesek. Ez különben most a készülő őszi szezon elején várható is volt. Érdekes szimptomaként említhetjük még meg, hogy ezideig leginkább csak az angrosszisták látták el magukat áruval, míg a detailkereskedők egyelőre váromló állápontra helyezkedtek. Valószínűnek

tartják, hogy éppen ez a körülmény, a detailkereskedelmnek a vásárlásokba való közeli belekapcsolódás újabb árszílárdulásba fog hozzájárulni.

A szakosok izgalmaikon kívül — csöndes a fapiac

Romániai és így banati viszonylatokban ezidő szerint — más teendő híján — a fapiac kereskedelm elsősorban a belföldi szükségletek ellátásával és lefedésével van elfoglalva. Még mindig nagy bajokat okoz a fapiacra a nagymértvű vagonhiány. A CFR csak nehékesen tudja áthidalni az ezen a téren mutatkozó nehézségeket. Ez a vagonhiány különben erősen hátráltatja a normális faárak kialakulásának lehetőségét.

Export viszonylatokban újabb nyugtalanosságra adott okot a Banca Nationala, egészen új rendelkezése. Eszerint a jövőben a romániai fatermelő nem címezheti a vagonbarakot árut a vele összeköttetésben álló külföldi vevő nevére, hanem érintkezésbe kell lépnie exportszíróval felruházott belföldi bankkal s a vagonbarakot árut a belföldi bank külföldi bank-felének címezhetik, mely aztán így negyedkét után kiszolgáltatja a vevőknek. De ez csak a komplikáció egyik része. A másik része a komplikációnak, illetőleg a rendelkezésnek az, hogy a garatáló pénzintézet csak készpénz ellenében szolgáltathatja ki az eladónak, azaz a vevőnek a szállítási fuvarlevelet és a vámokmányokat. Vagyis: a hitelügyletek ilyenformán teljesen ki vannak zárva, de a hitelüzleteken túl, normális adottságon belül is az a helyzet, hogy a vevő nem kapja meg az árut, nem fizet. Ezzel azonban a Banca Nationala nem törődik, mert akár a buzaexport esetében az exportőrt itt is arra kötelezi, hogy a külföldre szállított áru ellenértékét előbb beszoalja a hivatalos fórumoknak és csak aztán lásson hozzá a rendes kereskedelmi tranzakció lebonyolításához.

MEGNYILT! MEGNYILT!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipsani 7. Galeriea Lafayette mögött

A Timisoarai Bank Kereskedelmi Rt. bucaresti fiókja. A Banat egyik legnagyobb pénzintézete, a Timisoarai Bank Kereskedelmi Rt. igazgatósága most már végérvényesen elhatározta, hogy a felszaporodott bankműveletek zavartalan lebonyolítására november elejével Bucurestiben fiókintézetet állít fel. A fővárosi fiókintézet élére, mint értesülünk, a bankszakma egyik ismert személye kerül. Deutsch Jenő kivált az Ideal-Börzgyár kötelékéből. Hosszu huza-vona előzte meg azokat a tárgyalásokat, melyek végül is az elmúlt napokban Deutsch Jenőnek a timisoarai Ideal-Börzgyár beltájának a nevezett gyár kötelékéből való barátságos kiválásához vezetett. Mint értesülünk Deutsch Jenő részvényekéjét a vállalat jelenlegi részvényesei vették át.

Többmilliósi bírsággal sújtották egy aradmegyei malomkoncert. A Wagner testvérekből és Balogh Arturból álló közismert aradmegyei malomérdekeltséget, melynek Aradul-Nou-on, Muresul-on és Engelsbrunn-on vannak malmjai, a gabonaártekintő bizottság legutóbbi megtartott ülésén különböző szabálytalanságok elkövetése címén 3,381.535 lejlel sújtotta és ezenkívül az aradul-nou malmot átminősítették kereskedelmi malmommá. A szabamforgó malomérdekeltség felbevezést nyújtott be illetékes helyen a bírság kivétele ellen.

(f. m.)

Megölte a lezuhanó szikla. Bucurestiből jelentik: Liman község határában hatalmas szikla zuhant le két pástorra és egy juhnyágra. Mindannyian elpusztultak. Felmerült a gyanu, hogy bűnös kéz okozta a balesetet.

Aztma és szivbetegség, mell- és tüdőbaj, görvély- angolkór, a bőr megbetegedései és furunkulózis esetében a mindig kellemes hatású természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja s a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza. Az orvosok ajánlják.

A lengyel határon letartóztattak és egyévi börtönre ítélték egy amerikai hölgyt. Varsóból jelentik: Atkinsonné minneapolis (USA) delegátust, aki az egyetemet végzett asszonyok nemzetközi kongresszusára érkezett, a lengyel határon letartóztatták és egyévi börtönre ítélték, amiért a lengyel törvényeket nem vette figyelembe és nem jelentett be egy nála levő csekket. Az Egyesült Államok varsói nagykövete közbenjárására Atkinsonné szabadon bocsátották.

Kö...
ron...
Buc...
Oficial...
szerint...
külö...
tagjai...
kat ve...
külügy...
Te...
Ka...
Sem...
Mo...
vas jel...
hat eli...
toktart...
néző se...
sem tu...
nem t...
Kamen...
Egy...
ne, a...
elnöke...
kivégz...
„A sz...
asztott...
Vis...
bo...
Izgal...
Buc...
tud.) A...
a Mag...
kormán...
kat ke...
mei m...
vannak...
ben és...
mitásá...
az, hog...
kezdet...
ban.
Tata...
getést...
rel, aki...
szatért...
Valer...
Tatares...
Politika...
Pölitika...
nek, ar...
tő inté...
napok...
lati me...
kossá...
királyi...
niszter...
Az E...
mara e...
lenni D...
közbe...
szélsős...
ben.
Mig a...
a vas...
Tegnap...
pott é...
ügyvéd...
Ma...
gearu...
curesti...
mét fen...
talomm...
— Az...
közbe...
Nóra b...

Közhivatalnokok és katonák csak román nőt vegyenek el feleségül

A diplomáciai karban már bevezették a megszorítást

Bucuresti, augusztus 26. A Monitorul Oficialban királyi kézirat jelent meg, mely szerint a külügyminisztérium tisztviselői és különösen a konzuli és diplomáciai kar tagjai csak román nemzetiségű asszonyokat vehetnek feleségül. Házasságukhoz a külügyminisztérium tisztviselőinek a mi-

nisztérium beleegyezésére van szükség. Az Unversul meglepéssel fogadja e hirt és sürgeti, hogy az intézkedést terjesszék ki a katonákra, bírákra és általában minden állami tisztviselőre, de különösképpen a határvidéken lakókra.

Teljes titoktartás övezi Zinovjev, Kamenev és társai kivégzésének körülményeit

Sem Európa, sem Szovjetország népe nem tudja, hogyan haltak meg a volt népbiztosok

Moszkva, augusztus 26. (Rador.) A Havas jelentése szerint a terrorista-per tizenhat elítélt kivégzésének körülményeit titoktartás övezi. Egyetlen újságíró, vagy néző sem vett részt a kivégzésen, úgyhogy sem Európa, sem a szovjetek lakossága nem tudja, hogyan haltak meg Zinovjev, Kamenev és társaik.

Egyidejű londoni jelentés szerint Citrine, a nemzetközi szakszervezeti szövetség elnöke, kapcsolatban a 16 orosz terrorista kivégzésével, ezeket mondta a sajtónak: „A szovjetek kormánya jó alkalmat mutatott el annak kifejezésére, hogy nem-

csak erős, de nagylelkű is. Őt lehangolja, hogy az orosz kormány nem hallgatta meg az angol munkáspárt által hozzaintézett kegyelmi kérést.”

Osló, augusztus 26. (Rador.) A norvég igazságügyminisztérium utasította az utlevélosztályt, emlékeztesse Trotzkijt norvégiai tartózkodásának feltételeire és kérje fel őt, igérje meg, hogy amíg Norvégiában él, nem fog külpolitikai ügyekbe beavatkozni, ha nem csak történelmi munkásságot fog kifejezni. De ebbeli tevékenységének sem szabad támadásokat tartalmazni valamelyik állam ellen.

Visszarendelték szabadságáról a bel- és igazságügyminisztereket

Izgalmas kormány-tárgyalások a vasgárdista fenyegetések miatt. Gyűlésre hívták össze a nemzeti-parasztpárti csoportok vezetőit

Bucuresti, augusztus 26. (Az Uj Kelet tud.) A vasgárda legutóbbi merénylete és a Madgearuhoz intézett kettős fenyegetés kormánypárti körökben is nagy izgalmat keltett. A liberálisok komolyabb elemi most már határozott magatartást kívánának a kormánytól, a zavargókkal szemben és a merénylettervek szerzőinek elnémitását követelik. Ennek következménye az, hogy a kormány komoly tárgyalásokba kezdett a rendbontó intézkedések tárgyában.

Bizalmas tárgyalások

Tatarescu ma reggel hosszabb beszélgetést folytatott Inculet belügyminiszterrel, aki megszakította szabadságát és visszatért a fővárosba. A fővárosba várják Valer Pop igazságügyminisztert is, akit Tatarescu hívatott a fővárosba Ardealból. **Politikai körök megkülönböztették fontoságot tulajdonítanak annak az érdeklődésnek, amit a miniszterelnök a rendfenntartó intézkedések iránt tanúsított.** Az utóbbi napok eseményei, a sinaiai incidens, a gallati merénylet, a beszarábiai politikai gyilkosság, valamint a miniszterelnök váratlan királyi kihallgatása készítette a két minisztert szabadsága megszakításra.

Mozgolódnak a liberálisok

Az Epoca szerint több liberális vezető a kamara egyik alelnökével az élen meg fog jeleni Dinu Bratianunál és kérni fogja, lépjen közbe a politikusok életének megvédése és a szükséges kilengések megszüntetése érdekében.

Újabb fenyegetések

Mig a kormány a rendfenntartásról tárgyal, a vasgárda tovább folytatja fenyegetéseit. Tegnap Madgearu újabb fenyegető levelet kapott és megfenyegették Ionescu bucaresti ügyvédét is.

Ma reggeli telefonjelentés szerint Madgearu újabb beadványt intézett tegnap a bucaresti ügyészséghez, melyben közli, hogy ismét fenyegető levelet kapott a következő tartalommal:

— Az Ön kötelessége most az, hogy járjon közbe az 1. számú osztag tagjainak szabadságára helyezése érdekében, ellenkezőleg az Ön

helyzete súlyosbodni fog. Aláírás 2. számú osztag.

Nyilvánvaló, hogy több osztag alakult Madgearu megfélemlítésére s az új osztagok nyomában munkához látnak, amint az előttük haladó csoport tagjait letartóztatják.

Megfenyegetett ügyvéd

Az Adeverul jelentése szerint Constant Ionescu bucaresti ügyvéd is fenyegető levelet kapott a következő tartalommal:

— Figyelmeztetés. Ne írj többet Radu Budisteanu ellen az újságokban, különben úgy jársz, mint Stelescu. Ha kedves az életed, utolsó kegyelmi ténynek tekintsd ezt a nyilatkozatot. Komolyan olvasd ezeket a sorokat és tégy eleget mindenben parancsunknak. Hazafiak csoportja.

Constant Ionescu azzal adta át az ügyészségnek az eredeti levelet, zárják ezt vas-kasszába, nehogy eltűnjön a bünyügyi eljárás alatt. Ugyanekkor 500 ezer lej erkölcsi kártérítést követel ismeretlen fenyegetőtől panaszában. Az Adeverul hasábjain ugyanakkor nyílt levélben válaszol támadóinak. Közli, hogy fegyvertartási engedélye van, állandóan Hamerles-pisztolyt hord magánál s ezt önvédelem esetén használni fogja. „Térdre!” — kiáltással fog válaszolni a „Fel a kezekkel!” támadásra.

Mihalache a királynál?

A nemzeti parasztpárt körében változatlanul nagy az izgalom. A párt minden szárnyában általános mozgolódás észlelhető és a párt vezetői komolyan mérlegelik a megfenyegetett pártvezetők védelme megszervezésének szükségét.

A Capitala írja, hogy nemzeti parasztpárti körökből nyert értesülése szerint Mihalache kihallgatást kért az uralkodótól, akinek be fog számolni a politikai helyzetéről. A pártelnök a kihallgatáson elsősorban a vasgárda fenyegetéseinek veszedelméről beszélné a királynak.

Mihalache kihallgatásának hírért hivatalosan nem erősítették meg.

Gyűlések Bucurestiben és Iasiban

Madgearu főtitkári minőségében jövő vasárnapra összehívta a nemzeti parasztpárt ifjusági szervezetét, illetve a tagozati elnököket. Madgearu be fog számolni a helyzetről és utasításokat fog adni.

Szombaton, augusztus 29-én érkekeztet tartanak a nemzeti parasztpárt moldvai ta-

CAPITOL MOZGÓ

szezónnyitó nagy bombafilme!

Ma premier!

OSCAR WILDE

örökbecsű mesterműve a legszenzációsabb rendezésben.

„LADY WINDERMERE LEGYEZŐJE”

Főszereplők: LIL DAGOVER, WALTER RILLA, HANNA WAAG. A film magyar feliratokkal is el van látva. A műsor előtt látható az OLIMPIAI film legújabb szenzációs felvételekkel.

Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

gozati elnökei Costachescu vezetésével. A központ részéről is több delegátus fog megjelenni az értekezleten.

Moruzzi tábornok a nemzeti parasztpártban

Moruzzi tábornok, aki nemrégiben lépett ki a hadseregből, a politika színterére lép. Valószínűleg a nemzeti parasztpárt kebelében fog tevékenykedni.

Dr Lupu tegnapi felkereste Iorgát Valeni de Munteban.

Goga németországi benyomásai

A Curentul intervjut közöl Gogával, amelyben a nemzeti keresztény párt elnöke az ösz-

szes napirenden levő kérdésekről fejt ki véleményét. Goga részletesen ismerteti Németországban az olimpia ideje alatt szerzett benyomásait és rámutat arra, hogy a németek egyedüli törekvése a bolsevizmus elleni harc.

Meggyilkoltak egy parasztpárti kortest

Salistea községben (Lapusna megyében) politikai gyilkosságot követtek el az elmúlt napok választásai során. Sava Ion Primu 36 éves nemzeti parasztpárti gazdát meggyilkolták találták házából 100 méternyire. Ötven méternyire tőle eszméletlenül felesége feküdt. A holttesten kézzürások nyomait találták.

Nemzetközi konferencia összehívását sürgetik a németországi katonai szolgálat felemelése ügyében

Óriási visszhangot ver a francia saltóban a német katonai szolgálat felemelésének problémája. A német gazdasági politika csődjét jelenti a katonai szolgálati idő felemelése?

Németország újabb lépése kilátástalanná teszi a locarnoi hatalmak értekezletének eredményességét

Párizs, augusztus 26. (Rador.) A jobb oldali lapok nyugtalansággal mérlegelik a német katonai szolgálat felemelésének következményeit. A baloldali lapok azonnali válasza gondolnak a fegyverkezések versenyében való uton, amitől félnek, de nem kevésbé aggasztja őket is Hitler gesztusa. A Figaro rámutat arra, hogy szokás szerint a kormányhoz közelálló személyiségek találkozásából azt a tanulságot lehet levonni, hogy

a helyzet súlyos.

Nem szabad elfelejteni a német dekrétumban, annak a kitételnek szerepét, hogy a munkanélküliek bizonyos rétege a sorozásnál szóba jön és mivel alkalmazást kap, ezáltal könnyíti a költségvetési terheken. A lap elismeri, hogy

a német hadsereg számbeli fölényben van, ami az azonnal rendelkezésre álló embereket illeti, ezek száma 900 ezer Németországban és 450 ezer Franciaországban.

Egyébként nem lehet semmilyen lépést tenni Berlinben, mivel nincsen alap ilyen aktusra. Az intézkedést hidegverrel kell fogadni, mert az várható volt.

A Le Petit Journal azt állítja, hogy a német katonai szolgálat felemelése elsősorban a náci gazdasági-politika csődjét van hivatva bizonyítani, mert minél több a katon, annál kevesebb a munkanélküli.

A Le Matin azt szeretné, ha dr. Schacht párizsi tárgyalásai ne lépjk át a tisztán gazdasági és pénzügyi kereteket. Jó volna tudni, vajjon lehet-e korlátozni, vagy sem a fegyverkezési verseny egyre gyorsuló menetét. Senki más, mint Schacht nem adhat választ Párizsban e tekintetben.

A Le Journal szerint a Németország által felhozott ürügy nem állja ki a bírálót. Berlinben nem hihetik komolyan, hogy a szovjetek támadójellegű háboruba fognak bocsátkozni.

A locarnói tárgyalások egyébként nem sok, reménnyel kecsegtetnek. Valószínű, hogy addig Németország jelentékeny mértékben megerősíti akcióképességét a Rajna vidékén.

Az Exselsior szerint ma azok feladata, akiknek küldetése az országot kormányozni, világos és sürgős. Belső nehézségek elhárítása végett nagy művet kell megvalósítani a nemzetvédelem terén. Csak gyorsan tárgyaljanak és dolgozzanak.

Párizs, augusztus 26. (Rador.) Gitton kommunista képviselő, a Kamara katonai bizottságának alelnöke a bizottság azonnali összehívását szorgalmazza, hogy a német katonai szolgálat felemelése folytán előállott helyzetet tanulmányozás alá vegyék és megtegyék a szükséges intézkedéseket.

Egyidejűleg Guy de la Chambre, a kamara katonai bizottságának elnöke kijelentette a Paris Soir tudósítójának, hogy

a német lépéssel szemben Franciaországnak újabb kezdeményezéshez kell fognia és pedig nemzetközi konferenciát összehívnia a fegyverkezések korlátozása és ellenőrzése végett.

Egyébként Franciaországnak meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a német és francia hadsereg közti egyensúly helyre állítása érdekében.

Párizs, augusztus 26. (Rador.) Dr. Schacht, a német birodalmi bank kormányzója tegnap este repülőgépen Le Bourgetba érkezett, ahol Labeyrie, a Francia Bank kormányzója fogadta.

Prágában nyugalommal fogadták a német lépést

Prága, augusztus 26. (Rador.) A német lépést nyugalommal fogadták csehszlovák körök. A sajtó hangsúlyozza, hogy a bolsevista veszély csak ürügy Németország részéről.

Moszkvai jelentés szerint, mivel a szovjet körei még mindig a terroristák perének hatása alatt állnak, sem a sajtó sem a közvélemény még nem foglaltak állást a német katonai szolgálat felemelése kérdésében.

Blum miniszterelnök Gamelin tábornokkal tárgyalt

Párizs, augusztus 26. (Rador.) Blum miniszterelnök tegnap megbeszélést folytatott Gamelin tábornokkal, akivel a két éves német katonai szolgálat bevezetése folytán előállt helyzetről tárgyalt. Allítólag a kormány lemondott azon tervéről, hogy diplomáciai uton tiltakozni fog Franciaországnak saját nemzeti hadserege megerősítése által kell helyt állnia a helyzettel szemben.

André Maurois: „A halgatag Bonaparte ezredes”. Az első regény a skócekről. Maurois legújabb regénye. Ara füve 68 lej. Helyes kiadás. Kapható minden könyvtárban.

Sigheti jiddis világlap, amelyet nálunk senki sem ismer...

Hároméves jubileumát ünnepli az „Aufgang“

Sighet, augusztus 26. 1933 májusában történt, hogy egy J. D. Izrael nevű fiatal ember lapot indított. Az albumalakú, szépen illusztrált lap homlokára azt írta ki, hogy „Aufgang“, s alatta „Irodalmi és művészeti havi folyóirat.“ Ez a lap rövid idő leforgása alatt maga köré gyűjtötte a világ különböző tájain szétszórta jiddis írókat és ennek az irodalomnak vezető orgánuma lett.

Szinte hihetetlenül hangzik, hogy ez a folyóirat itt jelenik meg minálunk, Sigheten. A város egyik mellékutcájában van elhelyezve az Aufgang szerkesztősége, az a kulturális központ, melynek minden lépését a jiddis irodalom és művészet mértékadó tényezői, Vilnától Buenos-Airesig és Tel-Avivtól New-yorkig a legnagyobb figyelemmel kísérik. Ez a bejelentés annál hihetlenebbül hangzik, mert hiszen most, amikor az Aufgang már lezárta első háromszázas munkaperiódusát és jubileumra készül, az ardeali zsidóság még csak tudomást sem szerzett róla.

Jiddis irodalom Romániában

A jiddis irodalomnak nincs hazája, vagy ha jobban tetszik, hazája az egész diaszpóra. Az ezerfelé szétszórt népet nemcsak a zsidókérdés gyökereit hordta mindenütt magával, de a gettók nyelvét is. Innen van az, hogy ma már szinte minden egzotikus országnak megvan a maga jiddisnyelvű irodalma.

Az Aufgang előtt három kimagasló egyénisége volt a romániai jiddis irodalomnak. Ehezzer Steinberg a meseköltő, Icik Manger a ballada nagymestere és Jakob Sternberg a szinpadai rendező és lírai költő. De nem tudták arról, hogy él Romániában egy tekintélyes író és költőgárda, amely koncentráció esetén sajátos zamatu és színhatásu, komoly irodalmi munkásságot fejthetne ki.

Sokan csodálkoztak azon, hogy a romániai zsidóság nem vitta ki a maga helyét az utóbbi időben annyira fellendült jiddis irodalomban. Mert hiszen minden adottsága meg volt hozzá. Milliós tömeg, tekintélyes részének jiddis az anyanyelve, sokszázéves zsidó település és gazdag folklór. Különös körülményeknek kellett közreműködnie abban, hogy ez a tömeg nem hallja hangját a jiddis irodalom orkeszterében.

S akik csodálkoztak ezen az irodalmi tespedtségen, igyekeztek rámutatni arra, hogy valójában a jiddis kultúra legkomolyabb eseményeit itt zajlottak le. Itt tartották meg (Cernautiban, 1908-ban) az úgynevezett „Sprach-Konferenz“-t, ahol a jiddis nyelvet a zsidó tömegek nemzeti nyelvnek proklamálták. Itt ringott a jiddis színjátszás bölcsője. Isában, Abraham Goldfaden és Hers Zharzer vezetésével első ízben adtak elő jiddisnyelvű színdarabot, amiben az is irodalmi újítás volt, hogy az addig divatban lévő purim-spiel-októl eltérően a női szerepeket — nők játszották.

Azt a részvétlenséget és közönyt, amely minden jiddis kulturális megmozdulással szemben megnyilvánult, nem lehetett elfogadható okokkal megmagyarázni. Tehetségekben nem volt hiány. Tucatszámra kerültek ki Romániából jiddis írók és publicisták, akik vezető helyeket töltenek be a külföldi metropolisokban és hangadói a jiddisnyelvű irodalomnak. Tudták, csak alkalomnak kell jönnie, hogy Románia is elfoglalja az őt megillető helyet.

Egy kis visszapillantás

Ülünk az Aufgang szerkesztőségében. Az asztalon nagy halom posta, a világ minden tájából. Készül a jubileumi szám. A szoba sarkában sokrekeszes fiókok, ott fekszenek az Aufgang kartotékjai. Forgatjuk a kartotékokat és kapásból kijegyzünk néhány nevet. Berce Grobokopot, Bálti, dr. Jussem, Montreal, Alfréd Landau, München, Naftaly Salith, Johannesburg, dr. Izrael Rubin, Tel-Aviv, A. Rabinson, Philadelphia, Isaac Nathan, Riga. A falon képek, a könyvespolcok roskadoznak a könyvektől. Sokszáz gyönyörűen kiállított könyv, legnagyobb részük Amerikából és Lengyelországból, az utóbbi esztendő jiddis irodalmának termékei.

J. D. Izrael megmagyarázza: — Hogy az ardeali zsidóság nem szerzett tudomást az Aufgang létezéséről, a részben annak a körülménynek tulajdonítható, hogy a lap Sigheten jelenik meg, s Sighet, illetve Máramarossal szemben bizalmatlanok az ardeali zsidók. S bizonyos tekintetben ez a bizalmatlanság meg is van indokolva, mert annak ellenére, hogy Máramarosban jiddis anyanyelvű tömeg él immár évszázadok óta, irodalom és művészet terén ez a tömeg semmit sem produkált. Igaz, a tóra és a tallisz, a kaftán és a pájész egy benszülött nép hozzáférhetetlenségének és elpusztíthatatlan szuverénitásának formái, de a máramarosi zsidóság ezekben a formákban teljesen ki is

élte magát. Óriási hányada a mai napig is érzéketlen minden olyan megnyilvánulással szemben, amely nem közvetlenül és kifejezetten saját, személyes ügye.

Azután bevallja: — Történelmi tényeket hamisítana meg az, aki azt állítaná, hogy az Aufgang előtt nem történtek komoly kezdeményezések a romániai jiddis irodalomban. 1915-ben jelent meg Isában „Licht“ címmel az első modern jiddis folyóirat, de a készületlen talaj, a háborús zavarok és más külső és belső akadályok folytán kénytelen volt három hónap után megszüntetni megjelenését.

Majd folytatja: — Basarabiának Romániához való csatlósága fellendülést jelentett. Chisinauban jiddisnyelvű napilap indult, ez a lap azonban a politikai jellegű igyekezett állandóan kidomborítani, így nem járult hozzá a romániai zsidóság kulturális látóhatárának kitágításához. Közben hol Chisinauban, hol Cernautiban vagy Bucarestben kísérleteztek egy jiddisnyelvű irodalmi organum megteremtésén, a kísérlet kezdeti stádiumán azonban sohasem jutottak túl.

Az Aufgangra terejlük a szót. — Amikor megindítottam a lapot — mondja J. D. Izrael — az volt a célom, hogy fórumot teremtsék és juttassam szóhoz a romániai jiddis írónemzedéket. Nem volt könnyű feladat a koncentráció, mert hiszen minden valamirevaló tollforgató önálló údvartartást vezetett. (Ugy mondja „geprávet klázlech fár zich.“) Egy-egy irodalmi alkotás sorsát az író jobb, vagy baloldali beállítottsága döntötte el. Én azzal a meggyőződéssel indultam, hogy az irodalom felettle áll a politikának és az irodalomnak öncéljai vannak. Arra törekedtem, hogy lapom gyűjtő magazinja legyen minden eredeti, értékes jiddis kulturalkötésnek Romániában.

Egy háromszázas munkaperiódus nyersmérlege

Az Aufgang jubilál. Három esztendeje, hogy a lap megindult. Elnézünk a gyönyörű három évfolyamot, novellák, versek, essayk sokasága, különböző irodalmi, kulturális és művészeti problémák, — tükörképe mindannak, amit jiddis alkotás néven ismernek és becsülnek a világon.

Kérdezzük magunkban, mi az, ami újszerű és megkapó az Aufgang-ban, ami megkedveltette olvasóközönségével a lapot, amivel kivívta, hogy rajta keresztül itéljék meg a jiddis irodalom és művészet eseményeit.

A lap előnye elsősorban az, hogy szerkesztője jó kritikus és pártatlan hozzáértéssel válogatja meg anyagát. A háromszázas mérleg aktívái közé sorolhatjuk, hogy felfedezett és szóhoz juttatott egy új írónemzedéket, közülük néhányan (pl. Jozsef Trachtenberg) világregelációkban is hírnévre tettek szert. Segítő kezet nyújtott a basarabiai kisvárosokban élő fiatal íróknak és költőknek, hogy kimásszának abból a himárból, amely lehuzza őket. Tanított, utat mutatott és korrigált. Kisvárosok, mint Britson, Hoin, Zguria és Piatra bevonultak az irodalomba. Az Aufgang mozgósította ezeket az erőket. A szerkesztő kritikai megítélése és felelősségérzete kiválasztotta a tengernyi anyagból azt, ami művészi érték, s ezzel elérte azt, hogy ma nincs Basarabiában és Bukovinában zsidó ház, ahol ne olvassák az Aufgangot.

Volt egy kis bajlódás...

Kérjük J. D. Izraelt, hogy beszéljen a nehézségekről, de elutasítja a kérést. Csak úgy nagyjából jegyzi meg „m'hat zich gedarrt abiszl mitsen, biz m'iz áher ungekimen“. Pedig az, amit ő leint azzal, hogy „mitsen“ (bajlódás) alapján megszakítás nélküli súlyos harc volt. Harc a pénzügyi nehézségekkel s bajlódás a technikai akadályokkal. S újra csak harc — a táboron belül.

Mert az indulás idején egyes kollégák jót mulattak azon, hogy valahonnan hegyek aljáról, Máramarosból, ahonnan „csak koldusok és csavargók kerülnek ki“, meghívót kaptak irodalmi együttműködésre. Az első számok után azonban kezdtek számolni vele s első felocsudásuk után heves támadásokat intéztek ellene. Azzal vádolták a lap szerkesztőjét, hogy túlfátal, hogy vallásos érzületű és hogy a lapból meg akar élni. Az Aufgang ment azonban a maga útján. Impozáns külsejével és értékes tartalmával mindenütt feltűnést keltett. Az olvasótábor és a jiddis világirodalom vezetői egyre több szeretettel ragaszkodtak hozzá.

Ha az ember kezébe veszi az Aufgang egy-egy számát (még akkor is, ha az illetőnek jártassága van a jiddis irodalomban) sok olyan dologról szerez tudomást, amelyről azelőtt teljesen tájékozatlan volt. Az egyik

cikkiró párhuzamot von Mark Twáin és Salom Alechem között. A másik pedig bemutat egy festőt, aki nemcsak nagy festő, hanem zsidó festő, zsidó tárggyal, zsidó ihletettséggel, zsidó világot és zsidó lelket szolgáló. S beszámoló a vilnai IWO (Zsidó Tudományos Intézet) és basarabiai kulturális működéseiéről s folklór és könyvkritika, — s mindez olyan dusan és olyan variáltan, olyan nyíltan és annyi művészi izléssel, hogy néhány szám átnézése után egész természetesnek találjuk, hogy három esztendő leforgása alatt

az Aufgang vezető orgánuma lett a jiddis irodalomnak s zsidó kulturaközponttá avatta Sighetet.

Abban, hogy J. D. Izrael három évvel ezelőtt megindította az Aufgangot, lehetetlen meg nem látni a kalandot.

Vagy nem volt-e maga az ideális kaland az, hogy Sigheten, ahol például a héber nyelvre, vagy egy zsidó könyvtárra még mindig találnak átok-formulát, anyagi és technikai eszközök híján, barátok és munkatársak nélkül, jött valaki azzal, hogy európai nyílt irodalmi és művészeti folyóiratot akar szerkeszteni, s propagálni fogja nemcsak a jiddisnyelvű, hanem a történelem zsidó irodalmát is? De igen, ez nyilván kaland volt. Olyan kaland, amely minden tettek a lelke, amely önmagáért beszél és amelyet J. D. Izrael esetében is csak egyetlen dolog igazol: a siker, a győzelem.

Schön Dezső.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Magántanulók figyelmébe! Alsó középiskolás magántanulók részére a szombat szünet megőrzésével kurzus rendezek. Olcsó tandíj, biztos eredmény. Cimeket kérem leadni a kiadóba.

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivalyot kapható Shwartz Ignácnál Str. General Poetas 23.

Hat nyelvet tudó, perfekt román-német-magyar kereskedelmi levelező és német-magyar gyorsírónő, cluji elfoglaltsággal állást keres. Érdeklődő cégek címeiket „Stenograph“ jellegre a lap kiadóhivatalába adják le.

Iskolásgyermekeket teljes ellátásra 1000 lejért elfogad jobb zsidó család. Lázárné, Reg. Ferdinand 89.

Kerékek négyéves kisleányom mellé azonnalra megbízható zsidó leányt. Ajánlatok Goldstein Sibiu, Str. Gusteritei 68 címre küldendők.

Házvezetőnői állást keres jóifőző középkorú zsidó nő, rituális háztartásban. Cim: Str. Baritiu 12. Guttman 3Hermannál, az emeleten hátul.

Gimnázista leányka belvárosban ort. izr. uricsaládnál teljes ellátást kaphat. Zongorahasználat. Értekezni Astra Ikkórgyár Cluj, P. Mihai Viteazul 7.

Alkalmi vétel. Lectan forgalmas helyen 2 nagy üzlethelyiségből, 3 szoba konyhából álló sarkház, pince, csűr, istálló, gyümölcsösökkel olcsón eladó. Értekezni: Bayer, Ileana.

Egyetemi hallgatók vagy középiskolai tanulók különbejárati lakást fürdőszobahasználattal és teljes ellátást kaphatnak jutányos árt. Cim: Adler étterem, Regele Ferdinand 22.

Nagyobb városban jólmenő cég 29 éves társtulajdonosa, kinek havi jövedelme 10.000 lej, keres megfelelő kora szép feleséget 400.000 lej hozománnyal. Bővebbet „Mirea“ házasságközvetítő irodánál, Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Schönfeld Hedy fűzői a legjobbak, művirágai a legelegánsabbak. „Takarékosság“. Regina Maria 11.

Kerékek szeptember 15-re, vagy október 1-re 1 szoba, konyhás komfortos lakást lehetőleg központban. Ajánlatokat „Pontosan fizetek“ jellegre a kiadóba.

Ügyes és megbízható fűszeresegéd állást kaphat október 1-től Klein I. Simon cégnél Sighet. Szombaton zárva.

A szerelem a gyomron vezet keresztül, tehát vigyázzon a gyomrára és vegyen azonnal egy amerikai rendszerű univerzális passzirozót, mely az egészség öre. Moskovits és Társánál Cluj, (Főpostával szemben). Takarékosági könyvre is.

Wald Renée zeneakadémiát végzett diplomás zongoratanárnő tanítását kitünő módszerrel újból megkezdte. Előkészít konzervatóriumi vizsgára és zeneakadémiai felvételre. Jelentkezhetni str. O. Goga 7.

Házassulandók, ingatlant venni, eladni szándékozik címeit kérem „Lelkiismeretes“ jellegre kiadóba.

Kiadó november 1-re földszintes 4-5 szobás komplett, komfortos, verandás, légfűtéses urilakás, délfekvésű, ugyancsak november 1-re egy szobás, nagy alkóvós, fürdőszobás, konyhás, előszobás stb. udvari urilakás délfekvésű, továbbá szeptember 1-től földszintes és szuterénben 1 szobás olcsó lakások. Megtekinthetők d. e. 11-1-ig, d. u. 4-7-ig, Str. Saguna 20.

Két fiatalember kóser koszt és teljes ellátást kaphat különbejárati szobában, fürdőszoba használattal. Ugyanott három gimnázista teljes ellátással felvétetik, Fränkelné, Str. Baritiu 16.

Uricsalád elvállal teljes ellátásra két középiskolai tanulót. Str. Bethelot 6, földszint balra.

Csinosan és elegánsan butorozott különbejárati szoba kiadó. Str. Andrei Muresan 11. I. emelet.

Perfelt német-román intelligens izraelita kisasszony állást keres iskolásgyermekek mellé. Ajánlatokat „Gewissenshaft“ jellegre a lapkiadóba kérek.

Okleveles hegéditanárnő órákat ad. Molnárné, Str. Bucovina 16.

Milliókat nem,

de 400 értékes, gyönyörű berendezési tárgyat nyerhet

a cluji Zsidókórház tárgysorsjátékán

Egy sorsjegy ára 50 lej. Sorsjegyek megrendelhetők a Kereskedelmi Hitelbank Rt.-nél Cluj, Piața Unirii 20. Arusítás az ország összes jelentősebb városaiban. Ha Zsidókórház sorsjegyet vásárol, segít beteg és ápolásra szoruló embertársain.

Bal...
Meghalt...
Magyarország...
Igy volt ez...
Évvel ezelőtt...
utján a zsidó...
kántor elre...
rachamim...
sokszor idéz...
is részesei...
szavaira át...
zsidó igaz...
is intenció...
élnék.

Baltház...
Ezt ellenség...
ismerte. A...
dagadt nag...
furakodott...
menyekbe...
reakció ör...
ezt az örd...
egy törtéle...
zást és tis...
széről is a

Baltház...
rában let...
kerület...
egyházjogi...
került sz...
püspökség...
és — m...
rendíthet...
dett dogm...
amelyek...
emberségé

Pár év...
a háboru...
ban, amik...
régén tull...
kiállott a...
hadicsaló...
Szószék...
és felekez...
megértést

Aztán...
araszottá...
reformátu...
a tudomá...
den átú...
sokra. E...
könyvét...
mutatja...
resztélyn

Bizony...
tizmus le...
ennek a

Meleg...
újabb m...
héber e...
püspököt...
már a z...
emberies

A püs...
kátogat...
a héber...
est akar...
korában...
gyok és

Baltha...
9 óra...
tüdőgyul...
dehrece...
asszony

— A...
resztöl...
15.000...
laviti p...
kalmáva...
táboro

— Fe...
jelentik...
vendete...
máig...
ügylete...
milliár...
gég ei

— R...
Bucure...
szerint...
nösen...
jelenté...
től sz...
követk...
ntézte...
kat, a...
tot ren

HIREK

Balthazár Dezső

*

Meghalt egy keresztény egyházi és Magyarországi zsidóság, sajtója és közlései egy gyászolják, mint Izrael egyik nagyját. Így volt ez Repta érsek halálakor néhány évvel ezelőtt Cernăuți-ban. A halottat utolsó útján a zsidó templom előtt letették és a kántor elreccintotta a hagyományos „Kél molé rachamin” imát. Régi talmudi mondás, amit sokszor idéznek: A világ népeinek chászidjai is részesei a jövőd életnek. Ami korunk szavaira áttéve annyit jelent, hogy a nem-zsidó igaz nagyságok fizikai elmúlásuk után is intenciókban és szellemükben közöttünk élnek.

Balthazár Dezső püspök igaz nagyság volt. Ezt ellenségeinek egyre növekvő tábora is elismerte. A tábor ugyanis abban az arányban dagadt nagyra, ahogy a reakció szelleme befurakodott azokba a testületébe és intézményébe, amelyeknek hivatása éppen a reakció ördögének kitűzése lenne. Balthazár ezt az ördögöt kergette. Egy nagy akarat és egy töretlen szellem erejével, ami csodálkozást és tiszteletet parancsolt az ellenfél részéről is a kiváló egyházi irányában.

Balthazár Dezső 1911-ben negyvenéves korában lett a tiszántúli református egyházkerület püspöke. Kétféle szónok, elsősorú egyházi szakértő és választékos stilművész került személyében a debreceni református püspökség élére.

Es — mint nemcsak a kiderült — a vallás rendíthetetlen harcosa. Nem a megkövesedett dogmák, hanem ama elvek harcosa lett, amelyek a vallás igaz fundamentumai: az emberiség, a megértés, a testvériség.

Pár évvel a püspöki szék elfoglalása után, a háború legvéresebb, legkíméletlenebb szakában, amikor a zsidók vér- és vagyonáldozata régen tullepte az arányokat, Balthazár Dezső kiállt a zsidalmazott, a megrágalmazott, a hadicsalókkal általánosított zsidók védelmére. Szószékéről és sajtójában, politikai, társadalmi és felekezeti fórumokról követelte a békét és megértést.

Aztán amikor az ellenforradalom hullámai árasztották el a megkisebített országot, a református püspök az aktív zsidóüldözés ellen a tudomány, a szó és írás művészetének minden átütő erejével és tehetséggel szállt rá. Ekkor írta „Az én vallásom” című művét, amelyben világosan és lendülettel mutatja, milyennek kell lennie az igaz kereszténynek.

Bizonyos, hogy a magyarországi antiszemitizmus lecsillapodásában jelentős szerepe volt ennek a kivételes, nagy léleknek.

Meleg együttérzéssel kísérte a zsidóság újabb mozgalmait. Legutóbb a jeruzsálemi héber egyetem meghívta Balthazár Dezső püspököt. Jöjjön és lásson! Lássa hol tart már a zsidó akarat, a zsidó kultúra, a zsidó emberiség.

A püspök megígérte, hogy tavaszkor el látogat az országba és szívesen lesz vendége a héber tudomány várának. A végzet nem ezt akarta. Balthazár Dezső hatvanöt éves korában eltávozott, maga után hagyva a nagyok és szentek emlékét.

Balthazár Dezső püspököt szombaton reggel 9 órakor temetik. Az elhunyt püspök felesége tüdőgyulladással súlyos betegen fekszik a debreceni klinikán. Férje halálát a nagybeteg asszonnyal természetesen nem közölték.

A király és Petrasche Lupu fiának keresztelése. Bucurestiből jelentik: Az uralkodó 15.000 lejt adott Petrasche Lupunak, a maglaviti pástör gyermekének keresztelése alkalmával, ami vasárnap lesz. A pénz Sichițiu táborkor fogja átadni a keresztelést.

Fellendült a brailai kikötő. Bucurestiből jelentik: A brailai kikötőben az ügyletek örvendően fellendültek. A szezon kezdete óta máig kétféle értékben bonyolítottak le ügyleteket. Arra számítanak, hogy még fél-milliárd értékkel fog ez a szám a szezon végéig emelkedni.

Rossz szérumból pusztulnak az állatok. Bucurestiből jelentik: A Capitala értesítése szerint az ország különböző részeiből, különösen Ardealból és Basarabiából nyugtalanító jelentések érkeztek, amelyek szerint az állatok százai vesznek el egy bizonyos szérumból. Negura államtitkár azonnal intézkedett, hogy kártalanítsák azon gazdákat, akiknek állatai elpusztultak és vizsgálót rendelt el.

A clujai rendőrség katonai ügyosztálya felhívja az összes 1919-ben született ifjakat, hogy szeptember 1. és 30-ika között jelentkezzenek a lakásuk kerületéhez tartozó rendőrkapitányságon. Ugyancsak jelentkezniük kell az ötven éven aluliaknak, akik eddig valamilyen okból kimaradtak az összeírásokból, valamint azok, akik naturalizálás által románokká lettek. Ezeknek be kell mutatniuk születési bizonyítványukat és állampolgársági igazolványukat. Azoknak az 1916., 17. és 18-ban született ifjaknak is jelentkezniük kell, akik az elmúlt esztendőben elmulasztották azt. Azok, akik nem tartózkodnak Clujon, szülei vagy hozzátartozók útján kötelesek jelentkezni.

Török Erzsébet előadó estje. Török Erzsébet, a Budapestben már sok szép sikert aratott ardeali előadóművész ma, csütörtökön este 9 órakor tartja meg egyetlen előadóját a római katolikus gimnázium dísztermében. A művész műsorán román balladák, valamint Kodály és Bartók gyűjteményéből kiválogatott székely balladák szerepelnek. Török Erzsébet, aki Budapestben Kelen Hugónak, a kiváló zenepedagógusnak tanítványa, előadóját Dely Szabó Géza kísérő zongorán.

Uj alkotmányt kap Málta szigete. Máltából jelentik: Szeptember elseje után Málta szigete új alkotmányt kap.

Mindenki várja! Mindenki megnézi a teljes hosszúságú, valódi

OLIMPIA-FILMET.

Egyrészen, elejétől-végig látható Pentecktől a Royal moziban.

A második film:

Aki a montecarloi bankot robbantotta.

RONALD COLMAN premierslagere.

Miért háborodnak fel a „Stürmer” olvasói? Streicher lapja közli legutóbbi számában egyik olvasójának alábbi levelét: „Kedves Stürmer! — írja a horogkeresztet uszító lap egyik magát meg nem nevező olvasója — 1936 május 6-án meghalt dr. Richard Wolff, kikeresztelkedett zsidó. A Fröhlich és Wolff kasseli, lichtenau, berlini és hamburgi cég ügyvezetői és személyzete így bucsuztak az elhalt zsidótól: „Mélyen tisztelt vezetőjének tulkorai halálát gyászolja a vállalat, amelyért példás odaadással és hűséggel dolgozott egy emberéletet keresztül. Több mint negyvtizedes munkásságának, sokoldalú képességeinek, átfogó tudásának, kimagasló szakismereteinek, széles látókörének és gyors elhatározóképeségének köszönheti a vállalat folytonos emelkedését, egészen mai magaslatára. (Sohasem pihenő munkásságában, személyzetéért való példás gondoskodásában, személyes igénytelenségében és lényének rokonszenves egyszerűségében mindig ragyogó példa marad számunkra. Emléke eltörölhetetlenül élni fog.” Kedves Stürmer! Micsoda szellem uralkodhat ennél a vállalatnál, ha a személyzet egy zsidó életét veszi mintaképül?”

Nagyszabású katonai ünnepély volt tegnap Pardubiceben. Prágából jelentik: Pardubiceben tegnap nagyszabású katonai parádé folyt le Benes elnök, a kormány tagjai, valamint a külföldi katonai missziók jelenlétében. Tizenötezer katona és 150 repülőgép vonult fel.

Lemondott az USA párizsi követe. Washingtonból jelentik: Rooseveltnél elnök közölte, hogy az Egyesült Államok párizsi követe: Jesse Strauss egészségi okokból lemondott.

Gyomor- és bélbántalmak, hasüregbeli vérpangás, izgékonyosság, migrén, kimerültség, szédülés, szívzörögés, rémes álmok, ijedtség, általános rosszullét, a munkaképesség csökkenése sok esetben rövidesen megszűnnek, ha a beteg néhány napon át reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik. Az orvosok ajánlják.

Csökkenő hőmérséklet. A bucaresti meteorológiai intézet időprognózisa: előbb csökkenő, majd 1—2 milliméterrel emelkedő légnyomás. Többnyire derült és nyugatos és délen, váltakozó az ország többi részében. Enyhe északnyugati és északi szél. Változatlan hőmérséklet északon, csökkenő másutt.

Házasság. Bálint Miksa, a clujai Ganzművek Rt. igazgatója és Fränkel Joli (Arad) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Hévesi Piroška zongoraművész és Pfeiffer Alfréd énektanár tanításait újra megkezdtek. Str. Memorandului 10 d. e. 12—1. D. u. 5—7.

Orvosi hír. Dr. Silbermann Marcell fogorvos külföldi tanulmányjáról hazaérkezett és rendeléseit újra megkezdte. Piața Mihai Viteazul 40.

Halálozás. Velvart Mór, a blaji ort. izr. hitközség alapító és örökös választmányi tagja, egykori érdeműs elnöke 81 éves korában, 52 évi boldog házasság után elhunyt. A megboldogult egyenes, feddhetetlen jelleme, áldásos, becsületes munkássága, a zsidó közigyeltek, hitélet és jótékony terén való lelkes áldozatkészsége és buzgalma révén osztatlan tiszteletnek és szeretetnek örvendett. Halálát kiterjedt családjá és rokonsága gyászolja, de mint pótolhatatlan veszteséget fájlatja az egész blaji zsidóság.

Dévai hírek. Csütörtök este a Fehérkereszt termében jól sikerült előadást rendezett H. Borsy Manyi ottani jónévű ritmikus tornatanárnő, hogy a szülőknek a gyermekek előmeneteléről tanúságot tegyen. A műsoron szerepeltek: Breier Kató, Klein Kató, Bruz, Mária, Turchányi Pimpi, Kahan Baba, Rosenbergszék, Mihályi Éva, Schaffer Anikó. A táncszámokat Hegyessy Ferenc tanította be. A közönség sok elismeréssel adózott a szereplőknek és tanároknak egyaránt. — Herzl-Bialik estet rendezett a devai Aviva-Barisszia a Kaszinó termében, melyen nagy közönség jelent meg. A műsor kiemelkedő száma Giszkalay János ünnepi beszéde volt, melyet „Szatira a bibliában” címen tartott. Az est szereplői: Glicik Endre, dr. Laufer Ernő, özv. Nuszbaum Józsefné, Bencel Andor, Gál Máttyás, Felsner Jenő, Friedmann Böske, Kugel Lászlóné, Simon Adolf, Hollós Antal, Gergely Ferenc mind hozzájárultak az est színvonalának emeléséhez.

Jegyzőválasztás a sighet-i hitközségben. A sighet-i ortodox hitközség vasárnap rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek napirendjén a múlt évi költségvetési zárszámadásainak elfogadásán kívül a jegyzőválasztás is szerepelt. A választás simán folyt le. Három jelölt szerepelt, akik közül Koffler Móse héber tanárt választották meg. Koffler az összes helybeli zsidó ifjúsági szervezetek és a város egész ortodox zsidósága támogatja. 404 szavazattal 11 ellenében választották meg.

Wald Bella diplomás francia nyelv-tanárnő tanítását megkezdte. Str. O. Goga 7.

Orvosi hír. Dr. Ligeti Sándorné, Somogyi Iona dr. szemorvos, szabadságáról hazaérkezett és rendeléseit újból megkezdte. Calea Marechal Foch 53. Telefon 455.

Jelenkezés a társulati fiu- és női kereskedelmi liceumba

Az Oradeai Kereskedelmi Csarnok által fenntartott fiu- és női társulati felső kereskedelmi iskolák az 1936—1937. tanévben az új törvény rendelkezésének megfelelőleg, mint fiu- és női kereskedelmi liceumok folytatják működésüket. Az eddigi felső kereskedelmi iskolai növendékek szabályszerűen folytatják tanulmányaikat a kereskedelmi liceum VI., VII. és VIII. osztályában. A régi kereskedelmi iskola I. osztályának megfelelő V. kereskedelmi liceumba iratkozó IV. gimnáziumot végzett tanulók felvételi vizsgát tesznek szeptember hó első harmadában. Jelenkezés a felvételi vizsgára és részletes felvilágosítások kérése már mostantól kezdve az intézetek igazgatóságánál naponként d. e. 11—12 között. Végleges beiratkozás a VI., VII. és VIII. osztályokba augusztus 25-től, szeptember 3-ig, az V. osztályba a felvételi vizsga után. Az izraelita tanulók szombatban az írásbeli munkák alól felmentést kapnak.

ESZAKHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Amerika legismertebb nevei:

Gaucso — Csiko — Harpo

Ez a három név ma Amerikában népszerűbb, mint a legnagyobb politikuskor neve. Többen ismerik és többet emlegetik ezeket a neveket, mint Rooseveltné. A három MAX fivér neve ez, három kitűnő komikus, akik most jelennek meg először együtt filmen a világ mozikközönsége előtt. „Botrány az operában”, ez a címe első filmjüknek, melynél pompásabb, ragyogóbb és kacagatóbb vigjátékok még nem forgattak. A pazar kiállítás, egy teljes opera-előadással is illusztrált film a világ legnagyobb sikerei közé tartozik. Értesüléseink szerint a clujai „Select” mozgó e filmmel nyitja meg az őszi szezont. Bemutató előtt még visszatérünk a filmre.

ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Festés és renoválás miatt csütörtökig zárva. Holnap, péntektől a teljes hosszúságú valódi Olimpia-film, egy részben elejétől végig. A rendkívüli műsor második filmje: Aki a montecarloi bankot robbantotta. Ronald Colman premierslagere. Olcsó nyári hely-árak. Román magyar feliratok.

OPERA MOZGÓ MÜSORA:

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap, 27, 28, 29 és 30-án: A téli szezon legnagyobb filmje: Karenin Anna. Főszerepben: Greta Garbo.

EDISON MOZGÓ MÜSORA:

Világvárosi műsor! Két film és egy attrakció román és magyar feliratokkal: I. Lángol a Volga. Orosz dráma. Inkisioff, N. Kavasoko. A Prejan Tourjansky rendezése. II. Hamlet a leánynevelőben. Patt és Patachonnal. Másfélszáz nevető orkán. III. Popescu V. művészeti produkciója. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9.

A MUNKAS MOZGÓ MÜSORA:

Kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor két világ-szenzáció: I. A világhírű orosz balalajka Guslear zenekar koncertje. II. Gyilkosság a fedélzeten. Izgalmas tengerész-dráma. Főszerepben: Robert Taylor és Jean Parker. Műsor előtt Híradó. Helyárak: 10 és 12+3 lej.

SZEP LAKÁS.
BOLDOGSÁG.
nezz meg
SZEKELY és BURETI
bútorgyár r.t.
állandó kiállítását



BUCUREȘTI TGMUREȘ
Tache Ionescu
HIVÁSÁGÁRA HÍVÜLDJÜZ MEG-
ZOTTUNAT EREDETI RAJZAINNAL

UJ KELET Legújabb hírek

Feltartóztatták a zendülők támadását?

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

közeli megfigyelésében. A tudósító drámaian írja le a spanyol polgárháború eled-
leg legnagyobbstílű és legborzalmasabb üt-
kötését, amely intenzitásában egyáltalában
nem különbözik egy szabályos háború üt-
közeteitől. A támadás — mint a Havas
tudósítója írja — hajnalban kezdődött. A
zendülők tömör csoportokban indultak tá-
madásra. Mindenütt az utakon, Irun és
Pampeluna között ádáz harc kezdődött.

**Alunda és La Pucha között a hegyek
és dombok körvonalait nem lehet lát-
ni a sűrű füstjellegében.**

A zendülők három különböző ponton át
akarják visszaszorítani a kormánycsapato-
kat — a Bidassoa folyó partjai felé. An-
nak ellenére, hogy a kormánycsapatok a
levegőbe röptették a Biriadou francia fal-
val szemben lévő ut egy részét, a zendü-
lők nekifogtak az ut kijavításához. A zen-
dülők több tankja és páncélautója várja,
hogy utra indulhassanak. Az utjavítási
munkálatok azonban, amelyeket tizenöt
ember végez, igen nehezen haladnak előre,
mivel a kormánycsapatok állandó tűz alatt
tartják ezt a frontszakaszt.

**A két ellenséges tábor harcosai csak
néhány méternyire vannak egymástól.
Gépfegyverek kattognak, gránátok
robbannak, az ágyúk állandóan dö-
rögnek.**

Egy 155 milliméteres ágyú, amelyet a mi-
licia az éjjel folyamán szállított fel a két-
száz méteres magaslatra, La Pucha falu
háta mögött pokoli bombázást visz véghez.

**Hősiesen ellentállnak a kor-
mánycsapatok**

Reggel nyolc órakor három és félórai
harc után a kormány két repülője jelent
meg a harctér fölött és két bombát dobott
le, ami nagy kavargást idézett elő a zen-
dülők között, akik hiába igyekeztek a gé-
peket lelőni.

**A kormánycsapatok hősiesen ellent-
állnak s egy-egy pillanatnyi pihenés
után a harc még erőteljesebben foly-
tatódik.**

Bizonyos időre kénytelen voltam megfi-
gyelőhelyemet elhagyni — írja a Havas
tudósítója — mivel a golyók egészen közel
füttyültek el a fülem mellett. Amikor visz-
zatértem,

**a kormány repülői ismét visszatértek
s bombákat dobtak le a zendülőkre,
amelyeknek pusztításai csak kiegészí-
tik a 155 milliméteres nehéztűz által
okozott borzalmas pusztításokat.**

Egy bomba ráesett arra a házra, amely-
ben több zendülő tartózkodott és ahol egy
ágyujuk is fel volt állítva. Ennek ellenére
a zendülők folytatták az előnyomulást. Az
általuk nyert tért egy kilométernyire lehet
becsülni.

Taktikát változtatnak a felkelők

— Amikor az újságírók csapata ismét le-
bocsátkozott Handeya felé — írja a Havas
tudósítója — a puskazaj mintha alább ha-
gyott volna.

**Mola tábornok csapatai úgy látszik rájöt-
tek arra, hogy az országot mentén nem
tudnak eredményt elérni vagy legalább is
csak óriási veszteségekkel.**

**Ezért taktikát változtattak: megfelelő ember-
anyagot hagytak hátra a meghódított állások
tartására, míg a csapatok zömét egyenként a**

Orvos! Mérnök! Gyár!

Minden német (25% redukió!), francia, stb.
folyóirat és könyv megrendelhető és előfizet-
hető Lepage-nál Cluj. A lapokat közvetlenül
kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket
Lepage-tól, Cluj, jelezve, mely szalma ér-
dekl.

hegyek felé küldik, hogy ott göngyöltsék fel
az ellenséget.

**Azokban itt is hasonlóan kemény ellen-
állásra találtak: az összes csucsokat kor-
mánycsapatok szállták meg, hol az utóbbi
napokban rengeteg lövészárkot ástak a
milícia katonái.**

Délelőtt féltizenegy órakor a harc még egy-
forma heveséggel folyt anélkül, hogy előre
lehetne látni, kinek a győzelmével fog vég-
zódni. A veszteség mindkét részről nagy, kül-
önösen a zendülőkénél.

A Reuter újabb jelentése szerint, mely szin-
tén Hendayeből érkezett, délelőtt 11 órakor a
zendülők folytatták előnyomulásukat, de any-
nyira nem tudtak előre haladni, hogy a kor-
mánycsapatokkal kizútsába bocsátkozhassa-
nak. A levegőbe röptett utszakaszt a zendü-
lők kijavították, mivel itt a kormány tűzér-
sége nem dolgozott pontosan. A Reuter tudó-
sítója megállapítja, hogy a zendülők csapa-
tainak rendszeres munkája mellett a milícia
emberei nyulvadászatra indult földművesek-
nek néznek ki, ennek ellenére azonban

harcoló erejük igen nagy

s a jelek szerint mindazon tartani fogják
állásaikat.

**Visszaverték az Oviédót felsza-
badítani akaró zendülőket**

Madridi jelentés szerint az El Socialista c.
kormánylap Santanderből érkezett jelentést
közöl, amely szerint az ottani bányászok
megtámadtak egy zendülő hadoszlopot, amely
Galicia felől jött, hogy Oviédót felszabadítsa.
A bányászok a zendülőket szétszórták, akik
nagy veszteségeket szenvedtek. Az Oviédóban
körülzárt zendülők egyébként Tribua irá-
nyában ki akartak törni, de az ostromlók
visszaverték őket. Itt is súlyos veszteségeket
szenvedtek a zendülők. Egyidejű kormány-
jelentés szerint

**hamarosan sor kerül Oviédó teljessm-
téli elfoglalására.**

Barcelona-i jelentés szerint a Mont Juich
erőd sáncaiban ma reggel kivégezték Lopez
Amor őrnagyot és más három zendülő kapi-
tányt.

**Zavargások törtek ki Spanyol-
Marokkóban**

A Reuter Hendayeből érkezett szenzációs
jelentése szerint egy Ceutóból tegnap Malagá-
ba érkezett halászhajó parancsnoka azt állí-
totta, hogy

**Spanyol-Marokkóban súlyos zavargások
törtek ki.**

A benzüllötték többiben fellázadtak a zen-
dülők lelen, akiket azzal vádolnak, hogy be-
csapták őket.

**A zendülők szerint Malaga és
Cordova lángokban áll**

A sevillai rádióadóállomás szerint Cordo-
va és Malaga, a kormány kezében lévő ki-
kötőváros lángokban áll. Más sevillai jelen-
tés szerint a Cordova körüli harcokról ez-
ideig még nem lehet tiszta képet alkotni. A
kormány jelentéseivel szemben Sevillában azt
hangoztatják, hogy a zendülők repülőgépei
megzavarták a kormánycsapatok Cordova
körüli hadáltságait és a felkelők kerültek fő-
lányban a Cordováért vívott harcokban.

Egyes zendülő-forrásból érkező hírek szer-
int Malaga fele már leégett, más híradások
pedig egyenesen arról számolnak be,
hogy Malaga a zendülők kezébe jutott.
Ezt az utóbbi hírt egyetlen távirati iroda
sem erősítette meg.

**Levegőbe röpült egy madridi mu-
nicióraktár?**

A valladolídi zendülő-főhadiszállás jelentése
szerint Llano tábornok csapatai elfoglalták
Zadea Larealt, Huelda tartományában. A La
cournai rádióállomás szerint Las Victorias-
ban, amely utóbbi Madrid egyik külvárosa,
egy municióval feltáda felrobbant és az
egész raktár a levegőbe repült. A robbanás-
nak számos halottja és sebesültje van. A
valladolídi főhadiszállás jelenti azt is, hogy
a zendülők repülői fontos pontokat bombáz-
tak. Egy kormányrepülő Guadarrama vi-
dékén lelőttek. Három másik gépet Gui-
puscoa környékén tettek ártalmatlanná. Llano
tábornok tegnap este a sevillai rádióban ki-
jelentette, hogy a riotintói szénbánya-medence
a zendülők kezében van.

A guadarramai fronton Mola tábornok

uralja a Madridot tápláló vízműveket, de
a lakosság iránti szánalomból nem zárja
le azokat.

A la corunai rádióállomás jelenti, hogy a
getafei repülőter bombázása a madridi tö-
megek részéről hatalmas tiltakozó gyűlést
provokált, amely a belügyminiszterium épü-
lete előtt zajlott le. A rendőrség csak eré-
lyes fellépéssel tudta szétszórni a tüntető-
ket.

Miért késik Madrid ostroma?

Cabamellas tábornok, a zendülők kormá-
nyának feje, tegnap Sevillába érkezett, ahol
egy portugál lap tudósítója előtt kijelentette,
hogy csapatainak szellemé kitűnő.

**A Madrid elleni hadmozdulatok szerinte
azért késnek, mert ez a taktika felel
meg a zendülők parancsnoksága tervének.**

Lapzártkor érkezett jelentés szerint az
Irun elleni támadás teljes éréllyel tart. A
zendülők kijavították a levegőbe röptett ut-
részeletet és páncélos autókkal átmentek azon
Az Irun-Biriadou utvonal borzalmas tűzér-
ségi attacknak van kitéve. A közlekedés tel-
jesen lehetetlen. Irunban nagy mozgolódás
folyik, de pánik jelei nem mutatkoznak.

**A város katonai-kormányzója biztos ab-
ban, hogy a zendülők támadását végül
is visszaverik.**

Ujabb hendayei jelentés szerint délután
három órakor még bőmbölköz az ágyuk és
a fegyverropogások is erősen zúgtak,
a zendülők támadását azonban már fel-
tartóztatták.



Meg a legszegegyebnek is meg kell óv-
nia legértékesebb kincsét, az egészségét
és a legfinomabbat és legmegbízhatóbbat
használnia.

**A kormánycsapatok offenzívájá
Oviédó ellen**

Hendaye, augusztus 26. A Fronte Popular
c. lap nyomán jelenti a Reuter, hogy a kor-
mánycsapatok megkezdtek a tervbe vett of-
fenzívát az oviédói zendülők ellen. Öt repülő-
gép akciójával vette kezdetét a város bom-
bázása.

**A kormánycsapatok már a város belsej-
ben harcolnak.**

és összeültözköztek az utcákon harcoló felkelők-
kel.

Dezsönét rendeztek Párizsban Schacht német bankkormányzó tisztelőre

Leon Blum és Daibos is megjelentek a dezsönén. A francia kommunista párt
főtitkára nyílt leveiben tiltakozott Blumai Schacht ünnepélyes fogadása ellen

Párizs, augusztus 26. Labeyerie, francia
bankkormányzó dezsönét adott dr. Schacht
német birodalmi bankkormányzó és gazda-
sági miniszter tisztelőre, amelyen többek
között Leon Blum miniszterelnök és Del-
bos külügyminiszter is megjelent.

Párizs, augusztus 26. A Temps című lap
mai számában feltűnőskeltő levelet közöl
Maurice Thorez, a kommunista párt főtít-

kárának tollából, Leon Blum miniszterel-
nökhöz, amelyben a főtítkár élénken til-
takozik az ellen, hogy amikor Hitler fo-
kozza fegyverkezését és súlyosan veszé-
lyeztetni a világ békéjét és Franciaország
biztonságát, különleges ünnepélyességgel
fogadják Schacht dr.-t és dezsönét rendez-
nek tisztelőre, amelyen maga Leon Blum
is részt vesz.

Zelea Codreanu agentprovokatórok művének mondja a sinaiai és galati incidenseket

Codreanu és Cantacuzino tábornok feltűnő táviratváltása. Cífolják
a kormányválságról szóló híreket

Bucuresti, augusztus 26. A sinaiai és a ga-
lati események kapcsán feltűnő táviratváltás
történt Corneliu Zelea Codreanu és Cantacu-
zino tábornok között. A két távirat azt a
látzatot igyekezik kelteni, mintha a galati
merénylet és Madgearu levelekkel való meg-
fenyegetése nem a vasgárdisták, hanem ellen-
eséges agentprovokatórok műve volna.

Codreanu távirata a következő:
„Cantacuzino tábornok, Str. Imprimeriei,
Bucuresti. Kérem, indítson be sürgős és szí-
goru vizsgálatot a sinaiai ügyben. Agent-
provokatórokkal állunk szemben. C. Z. Cod-
reanu“.

Erre a táviratra Cantacuzino tábornok a
következő választ adta:

„Corneliu Codreanu, Carmen Sylva. Mivel
ugy a sinaiai, mint a galati ügyben ugyanaz
a bonyomlásom, éppen levelet akartam írni
neked, kérve azt, amit elrendeltél. El fogok
követni mindent annak érdekében, hogy a
provokálók vagy ellenségeink zaklatásai
mélty büntetésben részesüljenek és az egész
világ megtudja, hogy mi a törvényesség, a
becsület és főleg a rend mellett állunk és
mindenekelőtt rendet akarunk és le fogjuk
tudni rántani a leplet ellenségeink inszenzá-
lásairól. Cantacuzino tábornok“.

Brasov, augusztus 26. A sinaiai incidenssel

kapcsolatosan Brasovban lefolytatott vizsgá-
lat — hír szerint — annak megállapítására
vezetett, hogy az öt sinaiai légionárius a va-
sgárdától független, egyéni akciót vitt vég-
hez.

Bucuresti, augusztus 26. Kormánykörökben
alaptalannak minősítik a kormánybukásról
szóló verziókat.

Uj katonai adót vezet be a német kormány

Párizs, augusztus 26. A Havas berlini
tudósítója jelenti: A két éves katonai szol-
gálat bevezetése kapcsán valószínűnek
tartják, hogy új katonai adót vezetnek be
Németországban, mely elvben az összes
német polgárokat kötelezi, kivéve azokat,
akik fegyverben állanak.

**FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. S.
nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop II.
Telefonszám: 8-61.**

ORNZURAV

16. Telef...
Havonta...
évre 600...
földre: B...
félre: 12...
jetelek d...
KELET...
dóság egy...
Cikkeink...
rás megje...

Községi

A háboru...
szurásból k...
nástagot is...
lis párt há...
jait, akik...
képvisették...
A nemzet...
alatt honos...
szert a vár...
sok utján...
lakosság sz...
Jött azutá...
egyeduralm...
Néhány...
városi tanác...
vális“ zsidó...
székekbe...
Ettől azon...
kisebbségi la...
városi tevék...
végül nemes...
gik is meg...
Igy Clujon...
az ott „műk...
Maradtak...
nagy többsé...
mélkül a jele...
Hogy a la...
román töme...
ságal, hogy...
érdekek, am...
védni, mit...
mányzat...
Amikor ki...
kont, a vár...
ezt megakad...
ellenkezőjét...
De maga a...
temető egyik...
masnak kisa...
A kisaaját...
község híze...
Igy jömele...
a jelenlegi...
lasztások k...
kell a város...
A város zsi...
három év ta...
komolyan ké...
ha azt akarj...
védhesse...
A zsidóság...
döntöttek a...
a választások...
De az a zsi...
kirekesztve...
tudja a köte...
ben, amikor...
és a városi...
Schacht dr...
kedelmi utaz...
ba, melyen...
destruktív...
— gyalázat...
az egyszerre...
mal is...
Valahogy...
tettük Schach...
gatását az...
franciák fő...
egy olyan fa...
olyan keblak...
keveredhetik...
leg Francia...
kifejezéssel...
gyasztanak...
Ma azután...
Schacht dr...
mentalitástól...
szászár: Ves...
rává, amely...
meg akkor...
sorjaiban ör...
Erre a rég...
Schacht dr...
zerezni a fr...
ancia bank...
idő pénzemb...
Nom hisz...
ágyálmái be...
ancia népf...
ették maguk...
asan valódi...
ynai a franc...
gelszántabb